

Életünk

AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK LAPJA

I. évfolyam 10. szám

A Z St.Gallen — Megjelenik havonta

1969 október 1.

A demokratizálódás lehetősége az egyházban

Újabb sok szó esik arról, hogy a katolikus egyházba is be kellene vezetni a modern társadalmi és állami berendezkedés elvét, a demokráciát. A gondolat mellett néhány székesegyházban és egyházközségben tüntetést is szerveztek, amiből arra lehet következtetni, hogy a hangadók jelenlegi kiesi csoportjaik akcióját szeretnék kiszélesíteni tömegmozgalommá. A szélsőséges irányzat hívei arra hivatkoznak, hogy a II. Vatikáni Zsinat a kollegiális tanának és a hívek egyetemes papságának a hangsúlyozásával a demokratizálódás felé indította el az egyházi élet reformját. Aztán emellett utalnak még arra is, hogy az egyháztörténelem tanúsága szerint az egyes történelmi korokban uralkodó társadalmi és állami berendezkedés mindig döntően befolyásolta az egyházi életet, mint pl. a keresztény római császárság államvallás eszméjével, a feudalizmus a hűbérséggel és az abszolutisztikus állam Staatskirchentum intézményével. Az egyháznak is van története — mondják — és a kívánatos történelmi fejlődésnek szegülnék ellene, ha most e szerencsés demokratikus társadalmi berendezkedés korában megakadályoznák, hogy a katolikus egyházban az elavult «paternalizmust», az apostoli tekintélyre épített egyházkormányzatot felváltsa egy «demokratikus» egyházszervezet.

A zsinat tanítása

A II. Vatikáni Zsinat atyái felfogásukat az egyház eredetéről, strukturájáról és az apostoli tekintély természetéről és rendeltetéséről a *Lumen gentium* kezdetű konstitúcióban adják elő és lezárják, hogy az egyház nem emberi intézmény, hanem Isten kegyelmi, természetfölötti ajándéka az emberiségnek. Akik önként csatlakoznak hozzá, azok alkotják az Isten népét, azt a megszentelődésre hívott közösséget, amely itt a földön úton van az örök üdvösség felé. És ennek tagjai azok vezetik az örök üdvösség felé, akiket Krisztus, az egyház Alapítója maga adott melléjük és akiknek, hogy feladatukat betölthessék, hármast — megszentelő, kormányzó és tanító — hatalmat adott. Jézus nem a hívek közösségének, hanem az apostoloknak mondta: «En kaptam minden hatalmat mennyben és földön... Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket... Menjétek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, kereszteljétek meg őket... és tanítsátok őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek. És én veletek vagyok minden nap a világ végéig.» Az apostoli tekintély tehát nem alulról a hívek közösségétől származó hatalom, hanem annak a természetfeletti főpapi hatalomnak az átruházása, melybe maga a mennyei Atya öltöztette be egyszülött Fiát, a világ Megváltóját.

És ezeknek a világos és félreérthetetlen zsinati szövegeknek ellenére akadnak, akik az Isten népét összetévesztik a politikai néppel és úgy beszélnek róla, mintha a hívek összessége is úgy állna szemben a hierarchiával (a pápával, püspökökkel és papjaival), mint valamely politikailag szervezett tömeg a kormányával. A tévedés abból származik, hogy figyelmen kívül hagyják azt a lényeges különbséget, mely a természetjogon alapuló politikai hatalom és a tételes isteni törvényre épült apostoli tekintély eredete, természete és rendeltetése között van. Az általánosan elfogadott jogbölcséleti felfogás szerint az államhatalom letéteményese természetjogi alapon a népközösség, a politikailag szervezett tömeg, amely a dolog természete szerint a Teremtőtől kapott hatalmát átruházta megbízottaira, törvényhozó testületekre és kormányokra és azok jogkörét alkotmánytörvényben szabályozza és ha szükséges, helyükbe másokat állít.

A katolikus egyházban ehhez hasonló eljárás Alapítója akaratából kifolyólag nem lehetséges. Itt nem a hívek közössége, hanem maga Krisztus a hatalom letéteményese, aki egyházának láthatatlan feje. Az általa kiválasztott apostolok és utódai nem a nép nevében, hanem Krisztus helyett gyakorolják a nekik adott hármast hatalmat, amit a II. Vatikáni Zsinat — az újszövetségi nyelvhasználatnak is megfelelően — követ-

keztesen *szolgálatnak* nevez, hogy ezzel is felhívja a figyelmet az egyházi és világi hatalom közötti különbségre.

A történelem útmutatása

A történelem nem csak azt mutatja, hogy egyes korokban az egyházi életre rányomta bélyegét az uralkodó társadalmi felfogás és berendezkedés, hanem arra is rávilágít, milyen súlyos károk származtak időnkint az ilyen helyzetből. Éppen a példának említett három korszak rejteget számunkra sok tanulságot. A római császárság államvallás eszméje végül is a ceszaropapizmusban kulminált, amely sajnálatosan összekeverte az egyházi és világi hatalmi jogkört az egyetemes egyház nagy kárára. Vagy ha szem előtt tartjuk, hogy a feudalizmus hűbérendszere hogyan vitte bele az egyházat az invesztitúrába, a simoniába és bontotta meg ezáltal az egyházi fegyelmet, akkor óvatossággal ítélnék meg azt a követelést, hogy az egyházi életet a jelenleg uralkodó társadalmi elv alapján rendezzük be. Annakidején is voltak olyanok, akik az egyház jövőjének biztosítását az abszolutisztikus állam gyámokodásától várták, de a végén mindenki örült, amikor a hierarchia kiszabadult az államegyház béklyójából.

A történelmi tanulság tehát nem egyértelmű, sőt figyelmeztetésnek és felhívásnak is tekinthetjük, hogy az egyház ragaszkodjék isteni Alapítója által hagyott hierarchikus strukturájához. A történelem nagyértékű tanítása éppen az, amit az evangélium is nyomatékos, hogy az egyház a történelemben él ugyan, a világban van, de nem a világból való. Ezért nem szabad elhamarkodni annak a súlyos kérdésnek a megoldását, alkalmazza-e fenntartás nélkül valamely időlegesen érvényes társadalmi rendszer elveit a saját életében. Azt hisszük, Szent Pál figyelmeztetése érvényes itt is, aki azt ajánlja, hogy minden újat alaposan vizsgáljunk meg, és ami jó belőle, azt tartsuk meg.

A hierarchia bizik a hívekben

Az elmondottakból következik, hogy a katolikus egyház hierarchikus felépítettségét nem válthatja fel egy «demokratikus» struktúra. Ez a megváltoztathatatlan helyzet azoknak az örök hittani

elveznek folyamánya, melyeken senkinek sem áll hatalmában változtatni az egyházban. Nem arról van tehát szó — amint ezt időnkint egyesek hangoztatják — mintha a klérus a hívek növekvő befolyásától féltene a hatalmát és valamilyen anakronisztikus, önző klerikalizmust akarna szentesíteni a történelem végéig, vagy mintha a hierarchia nem merné nyugodtan az egyház ügyét hívei kezébe letenni. Hogy ez nem így van, mindennél jobban bizonyítja az a «józan» demokratizálódás, amely már sok területen meg is valósult a modern egyházi életben.

Világi hívek már a zsinat előtt jelentős szerepet vittek az egyházban, mint pl. az Actio Catholica szakosztályaiban, a modern egyházközségi életben, a karitatív, kulturális és szociális egyházi szervezetekben, a hitbuzgalmi egyesületekben, a hitvallásos iskolák vezetésében, a hitoktatásban, sőt némely országban a hittudományban, a plébániák és egyházmegyék anyagi ügyeinek az intézésében, a pogány missziókban, stb. A zsinat után pedig általánosan használt és elterjedt kifejezések a következők: dialógus, participatio, szolgálat, Isten népe, evangéliumi testvériség, szabadság, nagykorúság, felelősségtudat, egyenlőség, stb. És aki belülről is figyeli a modern egyházi életet és látja annak a hívek bevonásával elért intenzitását, annak nem kerülheti el a figyelmét az a tény, hogy az itt felsorolt kifejezések nem üres szavak, hanem olyan jogokra és feladatokra utalnak, melyek — mutatis mutandis — az egyházban egyenértékűek az állampolgároknak a társadalmi és az állami életben gyakorolt demokratikus jogaival.

*

Természetesen a hierarchia tisztában van azzal, hogy csak az az egyházvezetés korszerű, amely tekintettel van azoknak a világi híveknek az igényeire, akiket szüntelenül körülvesz társadalmi életükben a demokratikus környezet. Ezért biztosra vehető, hogy az egyház vezetői az egyházi élet demokratizálódásában elmennek majd a hierarchikus struktúra engedte végső lehetőségeikig. A reformot ezen a téren éppen ezért még nem tekinthetjük lezártnak.

Vecsey József

Civis Romanus sum

Írta: Mécs László

*En magyarságom soha nem tagadtam,
De soha nem is kérkedtem vele,
Nem pávatoll: egy mártír-pillanatban
Csak a bőrömmel együtt jönne le.*

*Magyarságom nem is átkoztam: könnyen
Fizetem az adómat. Tizedem
Kálváriajárásban, jajban, könnyben,
Kacajban, dalban ma is fizetem.*

*De aztán pont! Nem csempészek dugárut,
Sem rém-gázt! Római polgár vagyok.
Okmányomon a százszor is elárult
Krisztus-Király pecsétje ég, ragyog.*

*Az iskolás földgömbön rég kis ujjom
Földrészeket suhant át perc alatt,
— Most az Isten földgömbjén járva, fújom
A tarka szappanbuborékokat.*

*Nem percekben, még nem is századokban,
De időtlenségben gondolkozok,
Lábom pedig, ha vándorútra dobban,
Mindig népek térkép-rajzán mozog.*

*Országom az ország-feletti Róma:
Szüzek, mártírok, hitvallók derűt
Virágnak itt, száll a szent aróma.
Az én országom ott van mindenütt.*

*Törvénytáram elfér egy nefelejt kis
Szírmán, azért, hogy soha ne feledd:
«Szeresd az embert, mind, ha mérget rejt is
S szeresd az Istent mindenek felett!»*

*Az utjaim mind tiszta ölelések,
A népek közt úgy járok, mint követ,
A világtestvériség álma késhet
Több ezredévet, — s holnap eljöhét.*

*Mégis detektiv-falka a nyomomba
Szaglász itt-ott s örülne vesztemen.
Urak! Hol fér el annál kincs, vagy bomba,
Ki minden cafrangoktól meztelen?*

*Nincsen zsebem, tarisznyám kincse, pénzre,
Egyetlen rejtéktárcám a szívem
És bent az Isten forradalmi pénze:
A szeretet ragyog tündérien.*

*Némely országban megállok. Kítárom
A karjaim: rügyezni kezdenek
S mint mesebeli hősizin fa-titánon,
A lombomon sok kék virág remeg.*

*Én nem hiába vándoroltam, érzem.
Egy-egy országban megrázom magam,
A szél széthordja szirmaim zenésen
S Isten felé megyek tovább vígan.*

Közös kiadás

A Kereszt Népe	Hollandia
Az Út	Bécs, Ausztria
Hírnök	Linz, Ausztria
Híszek	Svájc
Magyar Ház	Belgium
Pannonia Sacra	Németország
Sorsunk	Franciaország
Új Ertesítő	Skandinávia

A tartalomról

A demokratizálódás lehetősége az egyházban	1. o.
Külföldön élő magyar jezsuiták	2. o.
Félidejű papi szolgálat?	3. o.
Szent István ünnepség Aachenban	5. o.
A szentmise új rendje	7. o.

Az egyházi reform szelleme

Mi a lényeg az egyházban? Az, ami a kereszténységben az égből jött s mint isteni erő lépett a világra; szellem és lélek és élet volt, s történelmi csak akkor kezdett lenni, mikor emberi viszonyok közé lépett azokban elhelyezkedett... Sok-sok alakot öltött végig a történelmen. Másokat keleten, másokat nyugaton, s ugyancsak különbözőket a klasszikus, a középkori, az újkori egyházban. Ezeket a történelmi formákat az államok, az uralkodó nézetek, a társadalmi fejlődés, a gazdasági élet határozzák meg. Ezek jönnek-mennek; maguk is változnak s változásukkal az egyházi formák reformját magukkal hozzák.

Igy lehet valami bizonyos időben egyházi s egyházas, ami előbb nem az volt, s megfordítva: lehetséges, hogy valami megszűnik egyházasnak lenni, ami előbb az volt. Ennek a megítélése azután, hogy mikor kell valamit s hogyan behozni, hogy mi jó és korszerű, mi felel meg az igényeknek, úgy hogy a lelki életet fejleszti, nagy nézeteltérést s különféle állásfoglalást tűr meg, s főleg két irányban osztja el a szellemeket: haladói és maradi irányban, aszerint amint némelyek inkább a múltnak megszentelt hagyományait akarják fenntartani még akkor is, ha azok nem szolgálják a lelki életet, s azokat ősi garnitúrákppen a szeszélyes idők forgandóságának feláldozni nem akarják; míg ellenben mások nem kisebb szeretetből az egyház iránt, de talán nagyobb megértésével az idők igényeinek, az új formákat sürgetik...

Igy volt ez mindig. Sokféle félreértés, ragaszkodás és féltés, hatalmi vágy, egyéni érzések, rokon- és ellenszenvök és szenvedélyek járnak az egyháztörténelemben is. Miért is ne? Hiszen emberi története az isteni erőnek! Hányféle géniusz, sötét és fényes, imperiális és demokratikus, arisztokrata és népies öltötte magára az egyház vecsernyeköpenyét!...

Ilyen körülmények között az igazi és felvilágosult egyházi érzésnek lehetőleg magas és nemeselem céltudatos szempontra kell helyezkednie s okulni az egyháztörténelemben megnyilatkozó fejlődés változatain, az eszmék szerencsés beöltözésén, félreértéseken. S ezeken okulva, a kellő ítélleti látókört magának megnyitva ítéletet mondani arról, hogy a mai korszak uralkodása alatt, a lelkek ily állapotában, ilyen szellemi áramlatok mellett mire volna szükség, mily reformra. Reformra az akcióban, a magatartásban, az eljárásban, a jogok megadásában, az egyházi érzés és szellem kifejtésében.

Nem az isteninek, a lényeknek, az örökértékűnek háttérbeszorításáról van szó, hanem arról, hogy emeljük azt ki s érvényesítsük igazán; nem az egyházi szervezet megváltoztatásáról, hanem az egyházban letett isteni erőnek kiemeléséről, a pünkösdi melegnek jobb kiárasztásáról, arról, hogy mily formában közeledjünk, hogy a kor izlését eltaláljuk, érzékét felébresszük; arról, hogy mily eszközöket használjunk az örökérvényű célra.

A főindulat a szeretet az egyház iránt. Szeretjük az egyházat, benne gyökerezzünk, belőle élünk... az isteni erőnek megtestesülését látjuk benne végig a történelemben — a történelmi bal-lépésekkel, hiányokkal, gyarlóságokkal...

Hiszem és örülök, hogy az egyházban isteni erő és lélek lüktet.

Prohászka Ottokár

Magyar jezsuiták külföldön

Amikor VI. Pál pápa 1965. május 7-én az új általános rendfőnök megválasztására egybegyűlt jezsuitákat fogadta, beszédében többek közt ezeket mondotta: ... « a ti feladatotok a múltban is az volt, hogy o t t és a k k o r szolgáljátok az egyházat, a Szentszék, a h o l és a m i k o r e r r e a legnagyobb szükség van ... »

Mintha ezek a szavak különösképpen is a magyar jezsuiták egy részének szólának, akiket a körülmények a második világháború után a világ csaknem valamennyi világtájára sodortak.

A magyar rendtartomány felszámolása

Mielőtt a Magyarországon kívül működő magyar jezsuiták munkáját nagy vonásokban bemutatnánk, vessünk egy röpke pillantást a jezsuiták magyarországi helyzetére a második világháború végén.

A jezsuita rend Magyarországon a szellemi- és hitéletnek jelentős tényezője volt. A rendelkezésre álló adatok szerint, a magyar jezsuita rendtartomány 1949 elején 406 tagja volt. Ezek közül 211 felszentelt pap, 105 tanuló rendtag (kispap) és 92 segítőtestvér.

A második világháborút követő években hamarosan kitűnt, hogy a magyar jezsuita tartomány is osztoznia kell a krisztusi sorsban. Tagjait zaklatták rendőrségi kihallgatásokkal; a rend szegedi szemináriumát «népi» kezdeményezéssel foglalták el. 1950. júniusában pedig, mint történt a többi rendek kolostoraival és rendházaival, — a jezsuita rendházakat is karhatalom szállta meg, a rendtagokat, akiket otthon ért, mint közveszélyes elemeket internálta. Nem kevesen fizettek később börtönnel azért, mert a rendtagokat összetartani igyekeztek, illetőleg állami tilalom ellenére papi munkát végeztek. A magyar jezsuiták közül volt, aki csak azért jött vissza Szibériából, hogy meghaljon itthon; aki a börtönben fejezte be életét abban a korban, amelyet a hivatalos történetírás is mint a törvénytellenesség korszakát emlegeti.

Miután a magyar jezsuiták működési lehetősége Magyarországon lehetetlenné vált, célszerűnek látszott, hogy a rendtagok oda menjenek, a h o l képességeikkel az Isten országát jobban szolgálhatják, vagy a h o l kiképzésüket akadálytalanul elnyerhetik.

Ezért került a magyar jezsuita rendtartomány egy része, az akkor még főleg tanulórindtagok, külföldre. Az előjárók elképzelése az volt, hogy háborítatlan, jó kiképzést biztosítsanak a tanulótagoknak és amikor arra újra alkalom adódik, minden szempontból felkészülten térjenek majd vissza Magyarországra.

Amíg ez a vágy beteljesülhet, a külföldi magyarok közt, valamint a külföldi jezsuita rendtartományokban értékesítik képességeiket.

A jezsuita rend jelenlegi 35.828-as összlétszáma mellett a külföldi magyar jezsuiták 140-es

létszámukkal (122 felszentelt pap, 3 kispap, 15 segítőtestvér) eltörpülnek ugyan, de ha munkájukat kiértékeljük, nem kell szégyenkeznünk miattuk. A 140 magyar jezsuita a rend 30 rendtartományában dolgozik Isten országáért.

A magyar jezsuiták közül a legáldozatosabb szerepet azok választották, akik előbb Kínában, majd Formózán (15), Japánban (6), Dél-Vietnámban (5), Fülöp-Szigeteken (2), Alaszkában (1) és Közép-Keleten (4) munkálkodnak az Úr szőlőjében. E rendtagok nagyobb része a két világháború között kapott missziós beosztást. Jelenleg 51 magyar jezsuita van kimondottan missziós szolgálatban.

30 jezsuita lelkipásztor van a külföldi magyarságnak

A külföldön élő magyar jezsuiták mindenekelőtt fontosnak tartják az emigrációs magyarság lelki-szolgálatát. Ezért találjuk őket a világ csaknem minden részében a magyar plébániák, lelkésziségek sokszor sok türelmet, áldozatot kívánó munkájában. Kanadában öt plébániát vezetnek, Ausztráliában három központban működnek, a Benelux és Skandináv államokban 8-an dolgoznak, összesen 30 magyar jezsuita szolgálja elsődleges hivatásként magyar híveinket az előbb említett és más országokban, számosan pedig időnkénti közreműködésükkel (lelkigyakorlatok adásával, előadások, kisegítések vállalásával, stb.).

A magyar népet szolgálja külföldön és otthon e g y r á n t a két magyar jezsuita, akik a Vatikáni Rádió hullámain keresztül végzik apostoli munkájukat, valamint a külföldi helyi magyar rádióállomások magyar jezsuita munkatársai. — Több magyar jezsuita tevékenyen részt vesz a külföldi magyar cserkészlet keretén belül a magyar ifjúság nevelésében. P. Ádám János a Cserkészszövetség vezetőségi tagja.

A rendtagok irodalmi és tudományos tevékenysége

Vallásos irodalom nyújtásával a magyar lélek szellemi éhínségét kívánják csillapítani. Ezért adják ki az otthoni hitbuzgalmi hetilap folytatásaként A SZIV című, szélesebb rétegnek szóló havi folyóiratot, mely mint címlapján olvasható «a gyakorlati hitélet folyóirata». Könnyen olvasható, ízes stílusban igazítja el a mindennapi élet problémáinak emberi és keresztény megoldása felé és ugyanakkor behatóan tájékoztat a keresztény világ eseményeiről és azok kiértékeléséről. Jó hazai búzalisztból süített mindennapi lelki-kenyér, melynek egyetlen magyar család asztaláról sem volna szabad hiányoznia. (Megrendelhető a következő címen: A SZIV, P. O. B. 500, Shrub Oak, N. Y. 10588, USA. — Előfizetési ára egy évre 5 US dollár.)

A külföldi magyar jezsuiták másik kiadványa a PAPI EGYSEG, a külföldi magyar katolikus papság lapja, de a mélyebb lelkiéletet élő világiak is haszonnal olvashatják. Komoly lelkikapocs, mely összetartja a világ minden tájára szétszó-

ródott magyarságot. E lap újabb SZOLGALAT címen jelenik meg és a világi hívek lelki igényét is kívánja szolgálni. (Megrendelhető e címen: Rev. Marosi László, Kapellengasse 15, Spittal/D. Austria, Europe. — Előfizetése egy évre 5 US dollár.) E lap négyszer jelenik meg az évben.

E két lapon kívül a lelkipásztorkodással foglalkozó rendtagok helyi jellegű értesítőkkel tartják fenn a kapcsolatukat híveikkel. — Többen az emigrációs lapokban közlik cikkeiket, tanulmányait. — Magyar nyelvű könyvek kiadásával segítették a vallásos, hitvédelmi, irodalmi művek után érdeklődő magyarokat.

Magyar szempontból értékes a bécsi és müncheni «Magyar Egyháztudományi Intézet» két magyar jezsuita, és a löveni «Közép-európai Intézet» egy magyar jezsuita vezetése alatt. Az intézetek célja felmérni a magyar katolikus egyház helyzetét, valamint az otthoni szociális problémák ismertetése minél szélesebb körben. A bécsi és a müncheni intézet lapja; UKI Reports (angolul) és UKI Berichten (németül).

A löveni intézet lapja: «Dokumentation sur L'Europe Centrale, Louvain». — Ez intézetek magyar és idegen nyelvű kiadványai nagy szolgálatot tesznek hazánknak és egyházunknak.

A magyar népek minden más népnél nem csekélyebb tehetségét bizonyítja az a tény is, hogy a külföldi magyar jezsuiták nagy számmal (44) tanítanak a világ leghíresebb közép-, főiskoláin és egyetemén (Róma, Löven, USA, Kanada, Dél-Amerika, Németország, Japán, Ausztrália, stb.). Nem egy közülük már világhírre tett szert. P. Nemeshegyi Pétert VI. Pál pápa nemrég a 30 tagú teológiai bizottság tagjává nevezte ki.

Nem szabad megfeledkeznünk azokról a magyar jezsuitákról sem, akik nem látványos, hanem csendes adminisztratív, vagy kutatómunkát végeznek a rend római központi házaiban. Az ő működésük is egyik ragyogó fejezete a külföldön élő magyar jezsuiták történetének.

A magyar jezsuiták jubileumuk alkalmával (a hazai rendtartomány az idén ünnepli megalakulása 60. évfordulóját és most van 20 éve annak, hogy emigrációba kényszerült tagjai fenntartják a külföldi magyar viceprovinciát) nagyon szeretnék összegyűjteni a Magyarországon kívül élő minden volt diákjukat. Ezért kérik mindazokat, akik valamikor a kalocsai, pécsi, kalsburgi gimnáziumokba jártak, vagy a szatmárnémeti püspöki konviktságban nevelkedtek, és az «öregdiákok» összefogását helyeslik — írják meg címüket a magyar jezsuiták Viceprovinciálisának, hogy a kapcsolatot felvehessék.

Szervezetileg a külföldi magyar jezsuiták a jezsuita renden belül egy közösséget alkotnak, melynek élén a Viceprovinciális áll. (Jelenleg ezt a hivatalt P. Ádám János, S. J. tölti be. Címe: Fordham University, New York, N. Y. 10458, USA.)

Radányi Rókus S. J.
tartományi titkár

azért említem, hogy ne hevüljünk a szalmalángtól még akkor sem, ha angolok gyújtják és fújják azt.

A vendég távozása után csatlakoztam a jelenlévő társasághoz, de mielőtt elmondtam nekik, mit végeztem, arra voltam kíváncsi, kivel is tárgyaltam és az angol címtárból kiderült, hogy Osborne számos katonai szakmunka szerzője, tengerész és a haditengerészet főiskoláján a legfőbb igazgató és parancsnok. Erre nagyot nevettem, hiszen úgy beszéltem vele, mintha csak valami képviselő vagy előkelő újságíró volna.

Később tudtam meg, bár ez nem egészen biztos, hogy Osborne volt annak idején a dunai hajóraj parancsnoka, amelyen az angolok IV. Károly királyunkat elhurcolták, ahol szegény hamarosan meghalt. Akkor nem kérdeztek bennünket, csak keményen parancsoltak, de 1938-ban magasrangú személyt küldtek hozzánk érdeklődni, mit gondol a magyar nép. Ilyen a hatalmasok játéka a kicsinyekkel a történelemben. Sokan azt hiszik, hogy a nemzetek és kormányok bűneit már a földön megtorolja Isten, mivel a másvilágon csak az egyén kerül ítéletre, de úgy vélem, vajmi nehéz volna e hiedelmet komolyan igazolni. A történelemben a bennható erők és törvények dolgoznak és ezek szerint egyszer az őriások is megrokkannak, majd elfognak. Isten kezében van a népek sorsa, ha már a verébél is törődik, de neki elsősorban az Ő országa fontos, csak azt nem látjuk, milyen kapcsolat van a világi és a szent történet között. Mégis van ítélet a világ fölött, ám ennek a fényében a látszólagos nagyság elfoszlik és időtálló marad az igazi érték, amint a Magnificat hirdeti: Uralkodókat taszít le trónjukról, de fölemeli az alázatosakat.

Varga László S. J.

MAGYARORSZÁG SZÁMOKBAN

Beszélő számok — Beszélő tények

Nyugdíj ellátás:

Az ország lakosságából összesen nyugdíjas:	1.153.000 = 8,8 %
Ebből munkás és alkalmazott:	474.000 = 40,2 %
Munkás és alkalmazott özvegye:	142.000 = 11,1 %
Termelő szövetkezeti nyugdíjas:	39.000 = 3,1 %
Termelő szövetkezeti járadékos:	308.000 = 32,3 %
Kisipari szövetkezeti nyugdíjas:	50.000 = 2,2 %
Hadirokkant és kegydíjas:	140.000 = 11,1 %

Az összes nyugdíjasoknak kifizetnek:

8711,4 millió forintot.

Egy nyugdíjas átlagos évi nyugdíja: 7688 Ft
Egy nyugdíjas átlagos havi nyugdíja: 640 Ft
Hogyan lehet megélni havonta 640 forintból, ezt még a szovjetizált statisztika sem próbálta kimutatni. A Statisztikai Hivatal adatai szerint: «Munkás-alkalmazotti háztartások egy főre jutó évi kiadása: 15.465 forint» (!) E szerint a nyugdíjas évi fenntartásából hiányzik: 15.465 és 7.688 különbsége, ami = 5.777 forint! — Ez összeg a szükséges életszínvonal 42,8 %-os hiánya!

Családi pótlék ellátás:

585.040 család kapott családpótlékot: 2551 millió forintot.
Egy család évi átl. családi pótléka: 4360 Ft
Egy család havi átl. családpótléka: 365 Ft.
E szerint szocialista hazánkban a két és több gyermeke családok gyermekeik napi ellátására kapnak: 12 forint 21 fillért!

Egészségügyi ellátás:

Az országban van kórházi ágy: 79.556 — Ebből százezer lakosra jut: 800!
Ugyanakkor a szovjetizált kormányzat az u.n. «testvér» vietnámi népek 1.200 kórházi ágyat adományozott, annak teljes orvosi és egészségügyi felszerelésével!
Az orvosok összesen 108,5 millió receptet állítottak ki. Egy receptre átlagban 15,69 Ft értékben kaptak a betegek «gyógyszert»!
Hogy 15 1/2 forintért mennyi komoly gyógyszer lehet vásárolni, erre még a moszkovita-statisztikus is kételkedve néz statisztikai kimutatására. Különben a 15 magyar forint 2 és fél francia frankkal egyenlő, amely összegért 20 db vitaminoz aszpirin kapható!
Van egy statisztikai kimutatás, amely szerint a betegeknek összesen: 2376 millió forint táppénzt fizettek ki. — Hogy ezt az összeget hány beteg kapta és egy-egy betegre mennyi táppénz jutott, erről mélyen hallgat a szovjetizált statisztikus.

Összeállította és kiértékelte a Magyar Statisztikai Hivatal 1966. évre szóló adataiból

K. N.

SZENT ISTVÁN ZARÁNDOKHÁZ

A Szent István ház várja magyar vendégeit. Római tartózkodásunk idején nyugodtan igénybe vehetjük és bátran ajánlhatjuk ismerőseinknek is, mert olcsó áron kényelmes szállást és jó magyar ellátást biztosít.

Egy napi szállás és ellátás 2500 lira. (A fürdőszoba közösen használható.) Magánfürdőszobával az ár 500 lírával több.

A ház előnyös azért is, mert a magyar vendégeknek magyar vezető tud adni a város megtekintésére. Ezt a városrészt autóbussz-járat kapcsolja össze a belvárossal, s az autóbussz a ház mellett áll meg. Római utunk előtt azonban ne feledkezzünk meg arról, hogy a szállást előzetesen és időben biztosítsuk a ház igazgatójánál.

A Szent István Ház címe: Casa di S. Stefano, via del Casaleto 481 — 001 49 Roma, Italia.

Telefon: 53 73 319 és 53 77 361.

A Ház megközelíthető: a római Termini pályaudvartól a 27-es busszal a végállomásig (a 27-es busz csak este 21,30-ig közlekedik); a 27-es végállomásánál kell szállnunk a 144-es buszra. A város nevezetességei onnét kb. 40-60 perc alatt érhetők el.

Lord Osborn érdeklődik Budapesten

Alakja, modora olyan volt, mint az angol nagyrészt szokott lenni. Nyugodtan mosolygott, pedig tele volt szorongással, mert Hitler csak nemrég szállta meg Bécsét s azért London talán először érdeklődött komolyan a magyarok iránt Trianon óta. Szegény Balogh József rendezte a találkozót saját lakásán a Bajza utcában. Erősen sürgetett, hogy azon föltétlenül vegyek részt, mert fontos tárgyalásról van szó. Akkori közéletünk több neves tagja is jelen volt s azonkívül Listovél Judit, aki göresösen sirt, mivel attól félt, hogy nem térhet vissza Angliába, ahol a családja élt. A gyors ebéd után a könyvtár egyik sarkában kellett a lorddal beszélnem, míg a többiek távolabb egy csoportban maradtak.

Hamarosan láttam, hogy az angol hírszerzés végett jött hozzánk. Elsősorban az érdekelte, milyen a magyar nép, a parasztság és munkásság hangulata és politikai gondolkodása az akkori helyzetben. Amikor e kérdéseket kaptam, nyomban értettem, miért hívták meg ez alkalomra. Olyan valaki kellett, aki ismerte a népet, mert foglalkozott vele. Megvallom, jól esett e kitüntetés. Elmondtam, milyen nyomorba jutottunk, amikor széthasogatták országunkat és csak az utóbbi két-három évben javult gazdasági életünk. Azt már tudta rólam, hogy a fönnálló rendszerrel hadilábon vagyok és a gyökeres változásért harcolok. Azonkívül a szétszakított nemzet egyesülni kíván és független országban akar élni. A szabadságért az egész nép kész minden áldozatra, habár a háborút senki sem kívánja. A trianoni parancs — nem szerződés — csak maroknyi zsoldos sereget engedett meg nekünk s azért nem tudunk jó politikát csinálni. A hadsereg egyetlen feladata a honvédelem, nem pedig a hódítás, de

mit tegyünk mi, ha még az ország függetlenségét sem tudjuk megvédeni a támadással szemben.

Osborne belátta, mekkora döreség volt az osztrák-magyar birodalmat lerombolni, hiszen ezzel csak a német vagy az orosz hódító ösztön útját egyengették és a tények máris eléggé igazolták ezt. Erre föltettem az erős kérdést: képes volna most Anglia húsz magyar hadosztályt rövid időn belül fölszerelni? Erre ő nyíltan kimondta, amit ugyis tudtam: nekünk is csak néhány hadosztályunk van, mert egyáltalán nem készültünk a háborúra. Mivel őszintén szeltem, jó nyersen megjegyeztem: akkor máris csomagolhat és itt nincs mit keresnie, a mi sorsunk pedig meg van pecsételve és a végzet ismét lehengerli e boldogtalan országot. Előttek ugyanis világos volt, mi lesz az örült háború vége. Amikor Teleki Pál meghalt, Churchill kijelentette, hogy a béketárgyaláson a nagy magyarnak is helye lesz, de aztán szóba sem került az ünnepélyes ígéret, amely az egész világ előtt hangzott el. Ebből is látható, mennyire lehet bízni a hatalmasok szavában.

Miután a lord minden kérdésére válaszoltam, még hozzáfűztem: Eddig Ön gyóntatott engem s mivel pap vagyok, most én teszem föl a stólat. Erre jól nevetett és méltányosnak találta a kivánságomat. Pontosan ismerte Lord Rothermerek és a Daily Mail ígkérését a magyar ügy érdekében a két háború között. Közönségünk zöme ezt amnyira komolyan vette, hogy kitűnő barátunknak szobrot is emeltek Pesten, az én lordom azonban őszintén megvallotta, hogy e jószándékú iparkodást Angliában a mérvadó körök egyáltalán nem vették komolyan. Megköszöntem nyílt választát és elbúcsúztunk egymástól. Ezt csak

Félidejű papi szolgálat?

A Churban tartott püspöki szimpóziumon, amely július havában ülésezett, több mint hetven európai főpap vett részt. E püspöki tanácskozásnak fő témáját «a pap a világban és az egyházban» képezte. E szimpózium nem is annyira az általa hozott határozatok miatt keltett feltűnést, hanem amiatt a körülmény miatt, hogy ugyanakkor Churban kb. 100 pap párhuzamosan a püspökökkel szintén összejövetelt, mintegy «ellen-szimpóziumot» tartott. Ez a szimpózium is a mai papság helyzetét vitatta meg és — bár eredménytelenül — azon volt, hogy a püspöki szimpóziumba is behatolhasson. E két szimpózium a mai papságnak kor- és kórképét mutatja fel. Kórképről azért beszélhetünk, mert ez a sok tanácskozás a mai pap helyzetéről bizonyítja, hogy a mai papság komoly problémákkal küzd és megoldásukat keresi. A püspöki szimpózium témája nyilvánvalóan feltételezi, hogy a papnak a mai társadalomban és egyházban való szerepe sok új problémát vet fel és hogy ezek a problémák még megoldásra várnak. Viszont az alsópapságnak a gyűlése — mégha a résztvevő 100 pap egyáltalán nem is tekinthető a többiek kiküldöttjének vagy megbízottjának — már inkább a mai papság kórképére utal.

Az úri osztály papja?

Csak egy pontot szeretnék itt kiragadni a churi papi gyűlés javaslati sorából. Az egyik javaslat azt követeli, hogy a pap ne tartozzék egy külön társadalmi osztályba, ne legyen tagja egy papi kasztnak, hanem legyen civil foglalkozása és keresete s emellett «félidőben» vagy akár «negyedidőben» végezze papi teendőit. Ez a gondolat természetesen nem Churban vetődött fel legelőször. Bizonyos teológusok már eddig is hangoztatták, hogy a pap, aki akadémiai végzettsége révén az úri osztályhoz tartozik, ennek az osztálynak az érdekeit védi, ahelyett hogy mindenkinek mindene lenne. Azonkívül azért, hogy nincs önálló keresete, hanem fizetését a püspökségtől kapja, lelkipásztori tevékenységében is túlságosan a püspöktől függ. Úgy vélik tehát, hogy kedvezőbb, ha a pap ezután nem kizárólagosan áll a lelkipáztorkodás szolgálatában, hanem külön civil szakmát választ és emellett végzi papi teendőit.

Lehetetlen észre nem vennünk, hogy ez a követelmény főképpen a francia papság helyzetét tükrözi vissza. Franciaországban ugyanis a papság erősen szociális beállítottságú és egyesek a munkásság érdekeinek a védelmében annyira mennek, hogy a marxista osztályharc gondolatát is magukévá teszik. Azonkívül Franciaországban a kenyéradó a püspök. Ez nem mindenütt van így. Egyes országokban, például jelenleg Magyarországon, a papság részben az államtól kapja fizetését. Másutt, például Svájcban, a papság eltartásáról nem a püspök, hanem az egyházközség gondoskodik. Ezért Svájcban nem is fejlethetik ki az alsópapságban annyira a püspökök elleni komplexum.

Mielőtt e javaslatot kritikailag megírnánk, igyekezzünk a különböző tényezőket még egyszer kiemelni és azt is feltárni, amit a javaslat kifejezetten nem mond, azonban nyilvánvalóan feltételez. A «félidejű papi szolgálat» hívei a következőképpen okoskodnak: A papi szolgálat eddig egy meghatározott társadalmi foglalkozást, állást, hivatali jelentést. Az érettségi után a fiúk pályát

választottak: az egyik orvosi, a másik ügyvédi, a harmadik mérnöki és a negyedik papi pályára ment. A jövődöbéli papok, az u. n. kispapok külön személynél nevelésben részesültek, el kellett sajátítaniuk a papi viselkedést és az úri modort. Ezáltal, mégha történetesen a legszegényebb népréteghez is tartoztak volna származásuk szerint, az úri osztályba emelkedtek és ezáltal ennek az osztálynak érdekeit védtek és a saját származásukról megfeledkeztek. Mindez egy csapásra megszűnt — úgy vélik — ha a jövődöbéli papok először egy szakmát választanak, abban kiképeznek magukat és mint «civil» önálló keresetre tennének szert.

A churi javaslat

Mindezeket a tényezőket szem előtt tartva, most már könnyebben tudjuk a churi javaslatot megírni. Először is különböztessük meg azt a szituációt, mellyel szemben a javaslat állást akar foglalni, vagy mondjuk a bajt, melyet orvosolni kíván és a javasolt megoldást, vagy orvososságot. A baj, amelyet orvosolni kíván a papság elpolgáriásodása. Bár ez a diagnózis a marxista szemlélet fényében történik, valami igazságot mégis tartalmaz. Az elpolgáriásodott, biztosított keretekben élő pap valóban ki van téve annak a kísértésnek, hogy elsősorban a saját életműve fenntartására legyen gondja, a szegény ember szükségéről megfeledkezze és a lelkek érdekében végzett munkáját a minimumra redukálja. Azt is elismerjük, hogy a gyermekkor óta zárt személynél nevelkedő kispapok, bizonyos papos magatartást vesznek fel külső társadalmi viselkedésükben, amely tulajdonképpen nem is felel meg benső magatartásuknak és ennek az észrevételre a mai kor józanabban gondolkodó emberében visszatetszést szül. A II. Vatikáni Zsinat ismerte mindezeket a problémákat és a papnevelésre vonatkozóan megszívlelendő irányelveket szabott meg. Az egyes országok püspökei — a churi püspöki szimpózium témaköre is mutatja — összejöveteleiken új utakat és megoldásokat keresnek a tényleges bajok orvosolására. A kérdés tehát csak az, hogy a churi papi gyűlés javaslata alkalmas eszközt ajánl-e a tényleg létező bajok gyógyítására?

Megfontolandó problémák

Először, a félidőben dolgozó pap — aki, ahogy mondtuk, a termelő munkás szerepét tölti be — ha ugyanazon mércével mérjük mint az úriosztály papját, csak a munkások papja lenne és épp úgy hatásuk alá kerülne, mint ahogy azt előbb a régi típusú papról feltételeztük. A munkások érdekében «osztályharcot» folytatna és épp ezért megintcsak nem mindenkinek mindene lenne. Különböző is naiv dolog lenne a pap társadalmi vagy anyagi helyzetének megváltoztatásától elkiesze megváltoztatását remélni. Nemde épp e feltevésben áll a materializmus tévedése? A tapasztalat különben is azt mutatja, hogy általában az akadémiailag képzett pap könnyebben tudja a társadalmi különbségeket áthidalni mint a primitív gondolkodású és képzettségű ember. S azonkívül, ha egy művelt pap emeli fel a munkásság és a szegény társadalmi réteg érdekében a szavát — gondoljunk csak arra, hogy a jelenlegi pápa milánói érsek korában mennyi jót tett szociális vonatkozásban! — annak sokkal nagyobb hatóereje lesz, mintha ezt egy a munkásokkal együtt lázadó és strájkoló pap tenné.

Másodszor, a Churban összejött papok túlságosan egyoldalúan az emberiség anyagi szükségét tartották szem előtt. Ez a szükség létezik, ám szellemi inség, tudatlanság és félműveltség is létezik és lelki inség, gonoszság és bűn is van a világon és ez sokkal nagyobb veszélyt jelent az emberiség számára mint a pusztán csak anyagi szegénység. Ezért kell a papnak elsősorban az üdvösség szolgálatában állnia és az emberiségnek a szellemi és erkölcsi inségét orvosolnia. Hogy ezt tehessen, komoly és mély tudásra és képzettségre kell szert tennie. Aki tudja, mily nehéz manapság eligazodni világnézeti téren és megbízható teológiai tudást szerezni, az a churi javaslatot csak kivételes esetekben, rendkívüli körülmények között fogja elfogadhatónak tartani. Így pl. Magyarországon jó, ha egyes papok, akik az üzemekben kényszerülnek dolgozni, idejüknek legalább egy kis részét a lelkek szolgálatára szentelik. Ám mily papi kiképzést várhatnánk azoktól a papoktól, akik csak melleleg tanulnának és teológiai tudásukat újságcikkekkel vagy esti tanfolyamokon szerzik. Ha már igaz, hogy a félművelt ember általában, ha valamilyen vezető állásba vagy pozícióba kerül, veszélyesebb mint a műveletlen, akkor valóban így kellene imádkoznunk: a félművelt papoktól ments meg Uram minket!

Harmadszor, a churi papi gyűlés javaslata lehetetlen is kíván papjaiktól. Gondoljunk csak arra, hogy manapság mily munka háruul egy város vagy egy falu plébánosára. Ha ez az új típusú pap egész nap dolgozna, mikor végezhetné el plébániateendőit? Mikor készülne el szentbeszédeire, mikor tartaná a különböző oktatásait, mikor tanítana az iskolában, mikor hívná össze és irányítaná a különböző csoportok összejöveteleit? S ha már az evangéliumi szellem megújításáról beszélünk, mint ahogy a Churban összeült papok tették, mily elviselhetetlen lelki szenvedést jelentene a pap számára az a tudat, hogy számtalan papi teendője ellenére a gyárban vagy üzemben kell dolgoznia. E sorok írójára számára, aki 5 éven át a kommunizmus jóvoltából segédmunkásként dolgozott budapesti üzemekben, a legnagyobb nehézséget nem a testi munka, hanem az a tudat okozta, hogy nem élhet százszázalékosan papi hivatásának. S ha meggondoljuk, hogy a churi papi gyűlés egy másik javaslatában a celibátus eltörlését vagy szabadabbá tételét követeli, akkor joggal feltételezhetjük, hogy ezek a félidőben lelkipáztorkodó papok nős és családos emberek lesznek. Amikor élnek családjuknak, mikor foglalkoznak gyermekeikkel? Egy ilyen papnak valóban emberfeletti testi és lelki erővel kellene rendelkeznie. Csak sajnálni lehetne ezeket a papi «Überrészeket»!

«Mélto a munkás bérére»

Végül, a javaslat figyelmen kívül hagy egy egész elemi vallásszociológiai követelményt, t. i. azt, hogy a hívek tartoznak papjaik eltartásáról gondoskodni. Így volt ez nemcsak a zsidóknál, hanem egyéb népeknél is. Ez helyén is van, mert akik a papot igénylik, azok tartoznak róla gondoskodni és érdekük, hogy papjaik minden erejüket a lelkipáztorkodásra szenteljék. Nemde maga az Úr Jézus sem állt pénzért munkába, hanem elfogadta, hogy barátai vagy a szentasszonyok támogassák? S ő maga állítja fel, vagy legalább is szentesíti szavával az elvet, «mélto a munkás bérére» (Luk. 10, 7). Sőt Szent Pál is, aki személyes okokból nem akart hívei terhére lenni és sátorkészítéssel kereste kenyérét, a korinthusiakhoz írt első levelében és Timotheushoz írt első levelében (Kor. 9, 9 és

«Jungrunnen»

Hotel - Pension Sonntagsberghen,
700 m. magasan.

Bécsből és Salzburgból egyaránt
1.5 óra a West Autobahnon. —
Elágazás Amstettennél.

Kitünő ellátás, polgári árak.
Magaslati levegő. - Tegyen próbát Ön is!

**Ugyanitt 55 közműves telek eladó 5 évi
részletre is. Víz-, villany-, telefon-
vezeték, — aszfalt kész. Gyönyörű
kilátás az Alpokra és a Dunára.**
Telekár: 150 - 250 S-ig m 2-ként.

**Bécsben a Hietzing-villanegyedben családi
ház 700 m 2 gyümölcsösrel eladó 1.1 millió
S-ért. — Azonnal beköltözhető; 1954-ben
épült, 1967-ben renovált masszív épület.**

**Érdeklődni: Hotel «Jungrunnen» in
Sonntagsberg, Post 3532 Rosenau a. S.
Telefon: 07448 - 25504.**

Tim. 5, 17-18) a Szentírásból vett idézetekkel bizonyítja az igehirdetőnek azt a jogát, hogy hívei támogatásából éljen. A papi hivatásokról, a papnevelésről és a papság eltartásáról való gondoskodás az egész keresztény közösség feladata és kötelessége. A II. Vatikáni Zsinat a hívők összességének, az «Isten népének» egyetemes és közös papi jellegét emeli ki és ezáltal egyben figyelmezteti is a híveket alapvető kötelességükre, hogy a hivatásos papságról, mely nélkül nem tudnak létezni, gondoskodjanak. Hogy a papság eltartása, fizetése aztán gyakorlatilag hogyan történjék a legelőnyösebben — hogy a püspök fizesse-e őket, vagy az egyházból az állam vagy az egyházközség gondoskodjék róluk — erről lehetne vitatkozni. Alighanem helyenként és koronként más és más megoldást tartanánk előnyösebbnek.

Semmi okunk nincsen, hogy a churi papi gyűlés résztvevőinek a jószándékában kételkedjünk, mégha eljárásukat nem is hagyhatjuk jóvá. Azt sem tagadhatjuk, hogy a bajok, melyeket javaslatukkal orvosolni akarnak, legalább is részben valóban léteznek. A javasolt megoldás azonban mint egyetemes irányelvet a már felsorolt okok miatt nem tartjuk alkalmas eszköznek a bajok orvoslására. Sőt amennyiben a javaslatnak bevallott vagy be nem vallott célzata a püspököktől való függetlenítés lenne, egyenesen károsnak véljük. Az a remény, hogy az önkeresetből élő pap majd önzetlenül és szabadon elosztja fölöslegét, megható ideálizmusra, hogy ne mondjuk utópisztikus optimizmusra vall. Inkább attól lehetne tartani, hogy a munkából élő pap, pláne ha házas lenne, minél többet keresne, hogy önmagát és családját eltartsa és papi tevékenységre vajmi kevés ideje maradjon és egyre kevesebb kedve is lenne. Bármennyire is fontos, hogy a pap megtalálja a mai korban a legmegfelelőbb szociális helyzetét, egyedül intenzívebb papi lelkiismeret tudja majd megadni működésének opostoli sikerét.

P. Dr. Mehrle Tamás
a fribourgi egyetem r. tanára

Egy modern Dante-illusztrátor

Nehéz feladatra vállalkozik az a művész, aki a Divina Commediát látható formában kívánja megeleveníteni. Kevesen próbálkoztak meg vele. Delacroix ismert festménye: «Dante és Vergilius a Pokolban» hatalmas alkotás, telve drámai erővel, de csak egyetlen és nem is pontosan meghatározott jelenetét ábrázolja az Infernonak. Az olajfestés-technika különben is túl-megfogható, túl-reális ennek a tárgyának vizuális formába való öntésére. Más ábrázolásmódot követel a fantasztikus látomások sora, a tértől és időtől messze eltávolodó, emberi szem által soha nem látott és nem érzékelt túlvilági jelenetek változó sokasága. Elvontabb, stílzaltabb formanyelven kell megszólalnia annak a művésznek, aki láthatóvá akarja tenni a láthatatlant, a testetlen fantomokat és a térnélküli tér megfoghatatlan világát.

Gy. Szabó Béla, a Kolozsváron élő művész, ösztönös érzéssel megtalálta ezt a formanyelvet a jametsző művészetben. Csalhatatlanul megérezte, hogy Dante hű és meggyőző illusztrálására a jametszet a legalkalmasabb. Tudta, hogy tozódó színek helyett csupán a fekete-fehér mágikus hatásával és a vonalvezetés lehetőségeinek kimeríthetetlen bőségével lehet megközelíteni Dante nagy művének lényegét.

Nem hallgatott azokra, akik azt állították, hogy

Dante művét nem lehet illusztrálni. Azzal kezdte, hogy mely keresztényi hittel belemélyedt a Divina Commedia olvasásába. A nagy mű szépségeiben elmerülve mindjártban átélte azt, amit az olasz költő átélt és annak dallamos tercínái a magyar művész lelkében grafikai alkotásokként keltek új életre. Húsz nagyméretű jametszetet tárja a néző elé a Pokol, a Purgatórium és a Paradisom általa legmélyebben átélt jeleneteit, a néző pedig megrendülten áll a sorozat egyes darabjai előtt, melyek egyaránt hirdetik az olasz költő és a magyar grafikus nagyságát.

A sorozat azzal kezdődik, amivel a költemény maga: «az ember életútjának felén», a sötét erdőben megjelenik a telpelődő Dante arca, majd a következő képeken, átélve a «Per me si va nell'eterno dolore» felirású kapun, felvonulnak az Inferno apokaliptikus figurái, megfoghatóan és mégis elvontan, látomászerűen, újszerű technikával megjelenítve. Ugyanígy folytatódik a Purgatorio énekeinek jelenetei is, végül a Paradiso égi látomásai, a sorozat legszebb darabjai, zengik a keresztény hit győzelmes himnuszát. Az utolsó képen ismét Danielt látjuk, de már nem telpelődően, hanem megdicsőítve, boldogan. A nagy költői művet talán még egy művész sem tárta a néző elé annyira tisztán, érthetően, mai

nyelven és művésziileg tökéletesen, mint Gy. Szabó Béla ezen a páratlanul szép sorozaton, mely eddigi életművének csúcspontját jelenti.

A húsz Dante-illusztráció a művész további negyven válogatott jametszetével együtt szeptember folyamán a bécsi Pálffy-palotában volt kiállítva. Akik ott nem láthatták a jametsző művészetnek ezeket a remekműveit, azok a jövőben bármikor megtekinthetik az Albertina-gyűjteményben, mert Gy. Szabó Béla kiállításának teljes anyagát, azaz mind a hatvan jametszetet nemcsak az Albertinának adományozta. Ott méltó helyre lett nemcsak a Dante-sorozat, hanem az a csodálatosan változatos orbis pictus is, amely megjelenik a művész többi jametszetén. Erdélyi tájak, régi templomok és romok, folyók és tavak, emberek és állatok kelnek rajtuk életre, újszerű és meggyőző liraisággal.

Gy. Szabó Béla a jametszésnek ma már világszerte ismert mestere. Műveire 1952-ben a Román Állam nagydíját kapta, 1957-ben pedig «a Román Népköztársaság érdemes művésze» címet nyerte el. Hazai és külföldi kiállításokon érdemrendek egész sorát kapta, Liège belga város pedig művészetének elismerésül díszpolgárává választotta.

Ma, alkotóerejének teljében, megállás nélkül halad új eredmények és új sikerek felé.

Dr. Biró Béla

FIATAL MAGYAR ZENESZERZŐ SIKERE SVÉDORSZÁGBAN

Maros Miklós egyike Svédország legjobb fiatal zeneszerzőinek. Aug. 27-én a svéd rádió pályázatának nyerteseként két svéd kollégájával szerepelt a «Haladó zene» című műsoron. Művét «Coalottino» címmel saxafonra, 2 zongorára, hammondorgonára, cemballóra, dobokra és kontaktmikrofonra, valamint harangszóra írta. A modern s megragadó darabot a legnagyobb svéd napilap, a Dagens Nyheter zenekritikája kiemeli mint legszelebb hangspektrummal s legsikeresebb kontraszthatásokkal rendelkező művet.

Legközelebb dec. 7-én a rádió énekkara fogja előadni Maros Miklós egyik legújabb művét. Címe «Turba»; témája az evangéliumi nyolc boldogság. — Maros Miklós egyébként élénk részt vesz a svédországi magyar kulturéletben. Vezetése alatt működik a Stockholmi Magyar Énekkar.

Somlaine ILONA Stüberl-je

Kis magyar étterem
a Graben 14. házban

Wien 1. Bräunerstr. 2. Tel. 52 61 91
Vasárnap is nyitva. Csütörtök szünnap.

Hireink és közleményeink

Basel. Ezüst menyegző. Hammermüller Nándor és felesége 1969 július 17-én tartották ezüst menyegzőjüket Baselban (Theresianum). A szentmisével egybekapcsolt áldásban Németh János plébános részesítette az ünneplő párt. Egykori iskolatársak és most buzgó, példaadó család találkoztak az Isten oltáránál, hogy további életükre Isten áldását elnyerjék. A Hammermüller család Rheinfeldenből (cca. 15 kilométer Baseltól) minden vasárnap az elsőnek jelenik meg a magyar szentmisén, s gyakran ott látja őket a templomlátogatók serege az áldozató rácsnál. — A plébános a maga és mindazon sokak nevében, kik őket tisztelik, sok örömet és boldogságot kíván további életükre a jószág Istentől.

A baseli tánccsoporthoz tovább folytatja sikeres szereplését. Aug. 24-én a zürichi Szent István ünnepségen arattak — úgy a kicsik mint a nagyok — hatalmas sikert. Okt. 5-én a baseli Heiligeist plébánia műsoros estjén lépnek újból színpadra.

Okt. 25-én este 8 órakor tartja Basel és Baselland magyarsága 1956. okt. 25. emlék-ünnepségét a Providencia (Heiligeist plébánia kultúrterme) nagytermében, melyre ez úton is hívja a magyarságot a rendezésre. Személyre szóló meghívót külön küldünk mindenkinél.

A Baseli magyar iskola újból megkezdte munkáját. Tanítás minden szerdán d. u. 3-5-ig van a leánygimnázium első emelet 20-as számú termében. Szeretettel várjuk a kis magyarokat.

St.Gallen-ben 1969 szept. 7-én d. e. a 10 órai szentmisében s az utána következő ünnepélyen emlékeztek meg államalkotó Szent Királyunk ezredévi születési jubileumáról. Az ünnepélyen közreműködtek: Schuster Öcsi és Szalay Rudolf szavalattal, Stump Ferenc énekkel Németh Ilona zongorakísérettel. Az ünnepi beszéd Szent István lelki örökségét taglalta, melynek különösen az Árpád-házi szentek voltak ápolói. Az ünnepély fénypontja Váci Gyula zongoraművész fellépése volt, aki Liszt Ferencet interpretálta bravuros játékával.

Köln. A «Magyar Ház», szerda kivételével, minden magyar számára egész nap nyitva van, ahol mindenki jól érezheti magát. Egy új televízió még kellemesebbé tette a klubhelyiség otthonos légkörét. A szentmisék után sok magyar idején beszélgetésre vagy nótázgatásra. Olesó ételekről és italokról is gondoskodás történik. Az «Egyházközségi Tanács» 1969 aug. 22-i gyűlésén elhatározta, hogy a szentmisék után kávéval kínálják meg a jelenlévőket. A kávéért nem kérnek semmit, azonban odahelyeznek egy perselyt, és aki óhajja, tehetsége szerint a költségek fedezéséhez hozzájárulhat.

Kufstein. A Szent István milleneumi év szellemében ünnepelték meg augusztus 20-ikát Kufsteinben, Wörglben és Kitzbühelben az ottani magyarok. Vendégszónok P. Alfonz innsbrucki ferences volt.

A ferences templom renoválása befejeződött, a magyar szentmiséinket újra ott tartjuk d. e. 10 órai kezdettel.

Linz. Dr. Iván László felsőausztriai magyar lelkész hitnari kinevezést kapott a kastli magyar gimnáziumba. Helyére a linzi püspök Balla Sándort nevezte ki felsőausztriai magyar lelkésszé. Címe. fogadóórát, mint elődjének:

4020 Linz, Senefelderstr. 6.

Caritason fogad kedden és pénteken délelőtt.

Az új lelkész szeretettel köszöntjük, munkájára Isten áldását, sok erőt, kegyelmet kívánunk. Ugyancsak Isten áldását és segítségét kívánjuk

a távozó magyar lelkésznek is. Segítse őt Isten új munkahelyén kötelességeljesítésében.

Linz-Ternberg. Augusztus 17-én befejeződött a 3 hetes ternbergi magyar gyermektábor. 22 magyar gyermek kacagásától volt hangos a kis hegyi falu 5 héten át. Játék és nyaralás mellett magyar nyelvet, magyar történelmet tanultak, és esténként magyar népdalban gyönyörködtek a szomszédok, akik hallották, hogyan tanulják gyermekeink az édes anyanyelven a dalt. Prof. Balogh Adam és Prof. Mihály János nevelők áldozatos munkáját ez úton is megköszönjük, valamint a Tante, Vidor Györgyné fáradságot nem ismerő áldozatos munkáját is. Köszönet azoknak, akik a tábor megtartásához anyagiakkal hozzájárultak. Köszönet a Felsőausztriai Magyarok Kultúregyesületének a 2.300 schillinges támogatásért, köszönet Dr. Balogh Vince püspöki referensnek, aki szintén biztosított 4.000 S támogatást és munkájával is sokat segített.

London. Ez évben a szokottnál bensőségesebben ünnepelte a londoni magyarság Szent István napját. Szent István születésének 1000. évfordulójához ért el a magyar nép. Az ilyen fajta ünnepség mindig értékebb, mert mélyebb. Az ünnepségek az Our Lady of Sion zárda kápolnájában tartott concelebrációs misével kezdődtek. A szentbeszédet Ispánki Béla pápai kamarás, angliai fölkész mondta. Mise után a szokáshoz híven a Mindszenty Otthonban ünnepi díszben volt. Az ebéd alatt a szt. istváni gondolatokat röviden Bakacs Imre dr., az egyesület választmányának elnöke foglalta össze. A legfáradtságosabb munkát a Szent Erzsébet Női Liga tagjai végezték. A vezetőség nagyon hálás mindezért és szívből jövő köszönetet mond minden segítőnek és külön a Novák és Dóra házaspárnak.

Este jól sikerült bál volt.

Lugano. Saary Éva Luganóban élő magyar művész zürichi kiállítására 1969 október 2-án 20 órakor nyílik meg a Kirchgasse 58. szám alatt. A kiállítás díjtalanul meglekinthető minden nap 10-12.50-ig és délután 14.50-18.50-ig, hétfő kivételével.

Pöstlingberg. Augusztus 17-én megvolt a szokásos pöstlingbergi Szent István napi zarándoklat és ünnepély. A valóban szép számban összejött magyarság (a Welsieket külön meg kell dicsérnünk!) egy szívvel-lelélekkel imádkozott első Szent Királyunk közbenjárásáért. A Szent István ünnepélyen Prof. Mihály János tartott lelkes, meleghangú ünnepi beszédet, a gyermektábor szereplői pedig énekekkel, zenéjükkel és egyfelvonásos gyermekdarabjukkal szórakoztatták a közönséget.

Stockholm. A Szent István jubileumi év előkészítő ünnepségeinek sorát a stockholmi magyarság is elindította aug. 31-én. Az ünnepség feltűnően szép számú közönséget vonzott. Az ünnepi szónok, a vendéglátó evangélikus egyházközség lelkésze, Nt. Koltai Rezső méltatta Szent Istvánt és mondanivalóját a modern idők magyarsága számára. Az énekkar Liszt és Kodály műveiből adott elő. A cserkészek regőcsoporija a nyári európa-táborból mutatónak hozott «Urai körcsárdással» szerepelt. Művészi énekszámokkal mutatkozott be Horváth Edit operaénekesnő, akit Maros Miklósné, Varga Ilona kísért zongorán. Mérsáros István Mécs László: Hiszek a vérszerződésben című versét szavalt. Az ünnepség gondolatát a magyar ifjúság népviseletes felvonulása foglalta össze. A fiatalok — a két cserkészcsoport tagjai és vezetőik — a magyar korona sajtókezüleg készített mását vitték és ajánlották fel a Nagyszónoknak.

FONTOS TUDNIVALÓ!

Már többen fordultak hozzánk a kérdéssel: Hogyan érhető el a Svájci területén élő papság legkönnyebben? Alábbiakban leközöljük a papok lakcímét és telefonszámát.

Dr. Hász István püspök, 6514 Unterägeri Zg, St. Antoniusheim. Tel. 042/72 22 04

Msgr. Dr. Pfeiffer Miklós prelátnak, 1700 Fribourg, Av. de Pérolles 65. T. 057/2 67 03

Cserhádi Ferenc, 3001 Bern, Sulgenekstr. 7. Tel. 051/25 61 42

Dr. Kerényi György, 8004 Zürich, Birmensdorferstr. 34. Tel. 051/25 80 26

Dr. Krasznay Jenő pp. tanácsos, 6000 Luzern, Rigistr. 32. Tel. 041/22 11 7

Dr. Mehrle Tamás egy. tanár, 1700 Fribourg, Albertinum. Tel. 057/2 60 97

Németh János, 4000 Basel, Schneidergasse 27. Tel. 061/24 68 70

Rába Lukács, 1004 Lausanne, 3, rue du Valentin. Tel. 021/22 82 95

Dr. Vecsey József, 9016 St.Gallen, Rorschacherstr. 253. Tel. 071/25 45 06

Dr. Vecsey Lajos, 9055 Teufen AR, «Fernblick». Tel. 071/33 11 49

Szent István ünnep Zürichben

Augusztus 24-én, vasárnap, ünnepelte a Római Katolikus Magyar Misszió Zürichben védőszentjének, Szent István királynak ünnepét.

A fél 12-kor kezdődő szentmisén az ünneplő magyarok, akik a zürichi és baseli magyar lelkészségek területéről érkeztek, zsúfolásig megtöltötték a Guthirt plébánia altéplomát. A szentmisét, melyen mintegy 500 magyar vett részt, Németh János baseli magyar lelkész mutatta be. Szentbeszédében Szent Istvánról mindenekelőtt azt emelte ki, hogy nagy bölcsességgel és előre látással ismerte fel a reális történelmi helyzetet, azt, hogy népe Kelettel semmi jót nem várhat és csak akkor maradhat fenn a Duna-Tisza közt, ha leveti a magával hozott keleti szellemet és helyébe új lelkiületet ölt magára a keresztény vallás befogadásával. Ezért nem Keletről, hanem Nyugatról hív térítőket és ezért támogatja minden rendelkezésére álló eszközzel a katolikus egyház intézményeit és papjait.

A Szent Király messze századokból hangzó, de maradó tanítása ma is az, hogy népünk ezer évvel ezelőtt elfordult Kelettől és ezért a vasfüggöny mögött nem kezdődik azonnal Ázsia, mert ott él a mi népünk, mely ezer évvel ezelőtt a keresztényben Krisztus szívére hajtotta a fejét és a krisztusi tanítástól azóta sem onthozta magát az emigrációban nem akar elszakadni.

Istent, hazát és papját szerető és tisztelő magyar őrzi csak azt a szellemet, amelyet első királyunk plántált és növelt ezer évvel ezelőtt őseink körében — fejezte be beszédét a szónok.

A szentmise után közös ebéd volt, melyen 200 személy vett részt. Ebéd után tartották a műsoros ünnepséget, amely alatt a plébánia nagyterme sajnálatosan nem tudta befogadni a megjelent mintegy 500 főnyi közönséget. A megjelentek egy része a színpadra szorult, mások pedig csak a folyosóról tudták követni a műsort. Az ünnepség szónoka Dr. Kiss László, bázeli magyar orvos Szent István «csalhatatlan politikai és államalkotó érzékéről» szólt, mellyel bevezette népét az európai népek közösségébe. «A legújabb történelmi kutatások kimutatták ugyan, — állapította meg a szónok — hogy a honfoglalás kora előtti magyarság kulturális foka és politikai szervezete legalábbis elérte, sőt sok tekintetben jóval túlhaladta az akkori úgynevezett művelt nyugatét, mégis azt kell mondanunk, hogy Szent István államalkotó géniusza nélkül mindez elpusztult volna az akkori ellenséges európai népek között.»

Beszéde további részében intette a Svájcban élő magyarokat, ragaszkodjanak magyarságukhoz és biztosítsák áldozatok és fáradtság árán is gyermekeik magyar nevelését. «Tudjunk és merjünk tudatosan magyarok lenni... és ne csak az évfordulón, hanem a szürke hétköznapiokon is. A magam részéről boldog és büszke vagyok — fejezte be szónoklatát Kiss László — hogy magyarnak születtem, hogy annak vallhatom magamat halálom napjáig, s hogy a sors megadta azt a kegyet, hogy ennek a nagyszerű népnek a fia lehetek. Mindezeket az érzéseket összegezhetem tartom befogadó hazánk iránti szeretettel és lojalitással, mégis magaménak vallom Mikes Kelemen érzelmeit, aki a száműzetésben azt mondta, úgy szeretem már Rodostót, hogy el nem feledhetem Zágont.»

Az ünnepségen szavazatokat mondtak Bagladi István, Argay Károly és Hajdu Anikó. Az ismert, kiváló operaénekes, Fejes István nagyszerű ének-számait emelték az ünnepi hangulatot. Közben a baseli néptáncosok nagy sikerrel és élénk taps-tól kísérvé adták elő a következő számokat: Falusi vasárnapdelután, Tizenhárom fodor van a szoknyámon, Hármassugrós, Vizlási Csárdás, Huszártánc, Négyes és befejezősül a nagy zárótáncot.

A zürichi Péter Pál templom plébánosa, aki előző nap tért haza háromhetes magyarországi látogatásáról, meleg szavakkal köszöntötte az ünneplő magyarságot. «A szent Magyarország» — mondotta — nagy és mély hatást gyakorolt rá és megindította mindenütt, amerre csak járt, a magyar nép «nagy fájdalma».

A Zürichi Katolikus Egyházközség részéről R. Hess üdvözölte az ünneplőket. Hangsúlyozta, hogy az egyházközség vezetői örülnek a magyar lelkésznek, Dr. Kerényi Györggyel kialakult jó kapcsolatuknak. Örömmel látja a magyarok nagy tömegét és a színpadon csillogó népi magyar kultúrát.

A baseli képviselőtében Sáranszky Pál szó-lalt fel és végül Dr. Dobszay János keményen állást foglalt az ellen az aknamunka ellen, mely a zürichi magyar egyházközség lelkésze ellen folyik. Ünnepélyesen megígérte, hogy minden eszközt megragadnak és Dr. Kerényi György lelkészeit nem hagyják magára, mellette állnak és elítélik az ellene indított sötét aknamunkát.

Az ünnepség Dr. Kerényi György zürichi lelkész zárószavaival ért véget.

K. Gy.

Rentenanstalt

Die Rentenanstalt ist die älteste und grösste schweizerische Lebensversicherungsgesellschaft. Unsere Generalagenturen in der ganzen Schweiz sowie unsere Sprechzimmer am Hauptsitz stehen Ihnen jederzeit kostenlos zur Verfügung. Wir beraten Sie gerne — auch in ungarischer Sprache — über sämtliche Formen der modernen Lebensversicherung.

Rentenanstalt a legidősebb és legnagyobb svájci életbiztosítási társaság. Vezetékpiviseleteink egész Svájci területén, valamint fogadószobáink főépületünkben minden időben díjtalanul rendelkezésére állnak. Szívesen szolgálunk megfelelő fölvilágosítással és tanácsadással — magyar nyelven is — a modern életbiztosítás minden formáját illetően.

Schweizerische Lebensversicherungs- und Rentenanstalt

Hauptsitz in Zürich, General Guisan-Quai 40
Tel. (051) 27 29 30

Niederlassungen in
München, Paris, Amsterdam, Brüssel, Liverpool / London

Dr. HAMSÁG JENŐ

Flóra Gyógyszertára

szállít Magyarországra és a világot bármely részére gyógyszereket.

Badenerstr. 85.

8004 Zürich

Tel. (051) 25-21-40

A Németországi Magyar Szervezetek Központi Szövetsége Elnökségi Irodája minden hétfőn 9 - 13 és minden pénteken 15 - 19 óráig áll tanácsadással honfitársaink rendelkezésére.

Címünk: Zentralverband Ungarischer Organisationen in der Bundesrepublik Deutschland e. V. — München 22, Zweibrückenstrasse 2/II.
Telefon: 0811 - 294576.

A Szent István Milléneumi Év ünnepélyes megnyitása Aachenban

A Szent István Milléneumi Év ünnepségeinek és rendezvényeinek öt évre tervezett sorozatát hivatalosan és ünnepélyesen 1969 augusztus 31-én nyitották meg a gazdag magyar vonatkozásairól ismert ősi aacheni dómban. A kivételesen nagyszámú magyar zarándok-csoportok az ünnepélyes szentmise előtt a dóm-téren és annak a magyar kápolnának a közelében gyülekeztek, melyet Nagy Lajos királyunk 1567-ben építtetett és amelyet pontosan 400 évvel később ugyancsak magyar pénzen és magyar kezdeményezéssel újjáépítettek.

Az ünnepélyes püspöki szentmise alatt, melyet *Josef Buchkramer* aacheni segédpüspök pontifikált, *Mgr. Dr. Ádám György* mondotta a szentbeszédet. Beszédében mindenekelőtt azt emelte ki, hogy a Szent István jubileumi Évnek és a keretében rendezendő ünnepségeknek és magyar összejöveteleknek céljuk az egész magyarság figyelmét ráirányítani Szent István böles és példaadó személyiségére és az ezeréves fennmaradásunkat biztosítani tudó hatalmas művére, a keresztény magyar állam megalapítására. Ennek a törekvésnek eredményeképpen reméljük, hogy a nemzet minden tagja megtanulja értékelni a Szent Király örökségét, a kereszténységet, és amint István király 1000 évvel ezelőtt a magyar állam alapjává az evangéliumi elveket tette, a mai és a következő nemzedékek is a kereszténységhez való töretlen hűségben és áldozatos ragaszkodásban látják nemzeti fennmaradásunk zálogát.

Mgr. Ádám a főpapi szentmise végén hivatalosan is megnyitotta a Szent István milléneumi ünnepségek sorozatát, közölve, hogy azok befejezésére majd 1975-ben, Szent István napján, Rómában kerül sor a Szent Királyról elnevezett zarándokház falai között.

2000 magyar vett részt az ünnepségeken

A 11.50-kor kezdődő püspöki szentmise előtt a magyar kápolna körül és a dóm főbejárata előtt gyülekezett a nagyszámú magyar zarándok. Nem is kétséges, hogy az utóbbi években a külföldön élő magyarságnak ez volt a legnépesebb és talán legjelentősebb összejövetele. A magyarok zöme Belgiából, a Rajna-vidékről és Hollandiából érkezett. De résztvettek a milléneumi ünnepségen nagyobb számban magyarok a német városokból, sőt franciaországi, svájci és portugál küldöttek mellett két torontói magyar cserkész még a tengerentúliakat is képviselte.

Sokan érkeztek vonaton, de talán még többen személygépkocsin és autóbuszokon a szélrózsa minden irányából: Brüsszselből, Liègeből, Párizsból, Lilleből, Amsterdamból, Hágából, Kölnből és Luxemburgból. Fél 12 órakor az egyes csoportok zászlóik alatt példás rendben és fegyelmetten vonultak be az ősi dómba. Aztán felhangzott a 2000 ajkon az ősi dallam, esedklő ének:

*Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga?
Ki voltál valaha országunk istápa.
Hol vagy István király? Téged magyar kíván!
Gyászos öltözetben te előtted sírván.*

Az istentisztelet alatt a zarándokok végig egyházi magyar énekeket énekeltek és a mise végén a «Boldogasszony Anyánk» megindító dallamával és esedklő könyörgésével fohászoltak a Magyarok Nagyszabásúhoz. Utolsónak a Magyar Himnusz hangzott fel az ősi dómban s onnan e szép nemzeti imánk akkordjai — mint csendes ég alatt az ünnepi harangok szava — szálltak a környező terekre és utcákra.

Fogadás a városházán

A hatalmas tömeg a templomból egyházi énekekkel az ajkán a városháza elé vonult, élén a zászlókkal és a díszmagyarba vagy népi viseletbe öltözött küldötségekkel. A városháza történelmi híru erkélyéről *Hermann Heusch* főpolgármester köszöntötte a magyar zarándokokat.

A főpolgármester beszéde első részében említette azokat a magyar vonatkozásokat, melyek Aachen városában olyan bőségesen fordulnak elő. Megemlítette az aacheni magyar kápolnát, melyet Nagy Lajos építtetett s amelyben most is ott állnak Szent István, Szent László, Szent Imre és Szent Adalbert szobrai. Azután megemlítette, hogy Szent István hitvese, Boldog Gizella annak a Szent Henriknek volt a nővére, akinek szobra és alkotásai láthatók Aachenban. Mindenki nagy érdeklődéssel hallgatta, amikor arról beszélt, hogy Szent Imrénének ereklyéi közül csak az aacheni kápolnában őrzött példány maradt meg. Ebből adott az aacheni püspök 1951-ben a Szent Imre jubileumi év alkalmával egy részt a magyar püspöki karnak, melyet ünnepélyes körmenetben vittek akkor Budapestre. Beszélt még arról, milyen sok magyar zarándok látogatta a híres aacheni búcsúkat.

A beszéd második részében Szent István államférfiúi és emberi kvalitásait dicsérte és annak a reményének adott kifejezést, hogyha a magyarság első Szent Királya nyomdokain jár és hű marad annak eszméjéhez, visszanyeri nemzeti függetlenségét és hazája szabadságát.

A városházától a Kurhaus-ba siettek a magyarok, ahol kedvező árakon ízletes ételekhez jutottak. Különben ennek az épületnek a nagytermében tartották délután 4 órakor a műsoros ünnepélyt.

Műsoros ünnepély a Kurhaus-ban

A ünnepség szónokai *P. Varga László* főlelkész, *Yves de Daruvar*, a franciaországi magyarság egyik képviselője és *Tollas Tibor*, a Nemzetőr főszerkesztője voltak.

P. Varga László a «magyar titokról» beszélt, amely szerinte abban áll, hogy a Duna-medencében, ebben a történelmi viharzónában, ezeréves államot tudunk alapítani. A Kárpát-medencében — mondotta — sokan akarták a történelmi folyamán lábukat megvetni, de ez eddig tartósan csak egy népnek, a magyaroknak sikerült. Még a hatalmas római birodalom is csak 300 évig tudta tartani Pannóniát és fele ennyi ideig Dáciát. A török másfél századig ott ült, de akkor elment

végleg... Elmege a mai hódító is — fejezte be beszédét *Varga Atya* — és marad ott a Kárpát-medencében keresztény államával a magyar...

Yves de Daruvar a csonka-ország tragédiájáról beszélt és megemlítette, hogy ő maga is Trianon áldozata, mivel külföldön kellett nevelkednie és így nem tudta a magyar nyelvet megtanulni. De felnőtt fejjel és sok elfoglaltsága mellett nem nyugszik addig, míg teljes eredményt nem tud felmutatni.

Tollas Tibor főszerkesztő rövid felszólalásában méltatta azt a nagy erőfeszítést, mellyel a külföldre szakadtak magyarságukat őrzik, majd verseiből szavalt a közönség nagy tetszése mellett.

A remek beszédek szép műsorszámok követték. Nagyszerűen szerepelt a *liègeli és kölni magyar táncsoport*. Óriási sikert aratott *Kubik Péter* fiatal zongoraművész egy *Débusz-számmal* és két saját szerzeményével, a «Honvágy» és a «Témák az ezeréves történelemből» című számokkal. Kiválóan szerepelt *Zádori Bianca*, aacheni magyar énekesnő, aki Kodály-Bartók feldolgozású népdalokat adott elő.

Az ünnepségről hosszabb beszámolót közöltek a helyi lapok, köztük az «Aachener Volkszeitung», az «Aachener Nachrichten» és a «Kirchenzeitung für das Bistum Aachen». Az ünnepségről adott beszámolójában a német televízió intervjukat is közölt több szereplővel.

A kiváló, mindenki meglepedését és elismerését kiérdemlő, zökkenésmentes rendezésért a magyar lelkészeknek és munkatársaiknak kell köszönetet mondani. Közöttük is első helyen az aacheni magyar lelkésznek, *Szigeti Istvánnak*, akinek a helybeli egyházi és világi hatóságokkal kialakult értékes kapcsolatai révén ilyen nagyszerűen sikerült ezt a nagyszabású és felejthetetlen ünnepséget megrendezni.

Eredeti magyar hentesárak

Magyar füstölt kolbász	1/2 kg 6 DM
Sütni való friss kolbász	1/2 kg 5 DM
Májás hurka friss	1/2 kg 4 DM
Véres hurka friss	1/2 kg 5.50 DM
Abált szalonna húsos	1/2 kg 4 DM
Paprikás füstölt szalonna	1/2 kg 4 DM

Németország területére utárvétellel megrendelhetők:

M. Mester-nél, 5 Köln

Innere Kanalstr. 228.

Magyar összejövetelekre, lakodalmakra dísznótoros vacsorák jutányos árú szállítást vállalom.

A MAGYAR ÉLNIKARÁS PÉLDÁJA

A New Jersey-i Garfield városának egy csendes utcájában építették fel a lengyelek több mint 20 évvel ezelőtti klubházukat abban a reményben, hogy majd fiaik őrzik benne hagyományait. Am gyermekeik beolvadtak az amerikai életbe. Végül is a lengyel klub elhatározta a ház eladását.

Ami ezután következett, az a magyar élniakarás szép példája. A külföldi magyar ifjúság legerősebb szerve, a Magyar Cserkész Szövetség, a kintinó fekvésű és felépítésű épületet megvásárolta. Ezzel ingatlanait (5 cserkészház és 5 cserkészpark) egy újabb cserkészházzal gyarapította, tovább erősítve a magyar ifjúság nevelését elősegítő intézményeket.

A helyi magyar társadalom dicséretreméltó példaadással fogott össze, hogy gyermekeiknek saját cserkészotthont biztosítson. A Házbizottság, Keresztes Béla elnökletével (nyolc gyermek édesapja), komoly szervezői munkát végzett a Ház érdekében. A szülők és cserkészek munkájuként, néhány hónap alatt az épület külseje, belseje egyaránt megszépült. Az újonnan épült bejárat, a falak új faburkolata, festése, berendezése mind a magyar összefogás és munka dicsősége.

A Cserkészház azóta cseng-zeng a magyar gyermekek egészséges kacajától, a hetente ismétlődő őrsi összejöveteleken felhangzó magyar népdaloktól. Az idegenben gyökeret vert és egyre erősebb magyar élet fényes bizonyítékai, az egymást követő sűrű rendezvények: három napos ifjúsági lelkigyakorlat, szindarab próbák, regős-összejövetelek, kulturális előadások, szülői összejövetelek.

A két szintből álló ház felső szintjén a falon körös-körül a cserkész «őrsi sarkai» található. Mindegyik megannyi «kis-Magyarország»: az idekint született gyermekek magyar képzelet-világát ábrázolják rajzaik, faragásaik, népi himzseik s festményeik.

Beke Imre cst.

«A Musica Hungarica»

köszönti az «Életünk» c. katolikus lap olvasóit és közli, hogy

magyar könyvek, nyelvkönyvek, szótárak stb.

igen nagy választékban kaphatók!

Hanglemezekben Európában a legnagyobb választék!

Kérje díjtalan katalógusunkat!

S. Kalkó

Musica Hungarica

8 München 15. Agnesstr. 45.

Tel. 370-911

Szaküzlet vagyunk!

LELKIPÁSZTORI KONFERENCIA

Az európai magyar lelkészek lelkipásztori konferenciáját 1969 október 27-31-ig tartják a németországi Rechenau-ban.

Cím: Familienholungswerk der Erzdiözese-Freiburg. - 7752 Reichenau-Mittelzell. Telefon: 07534 - 538. Vasútállomás: Konstanz/Bodensee.

Erkezés: 1969 október 27-én, hétfőn este, lehetőleg 19 óráig.

Elutazás: 1969 október 31-én, reggeli után.

Mgr. Ádám kéri az Oltártestvéreket, hogy részvételüket levelezőlapon jelezzék 1969 október 10-ig Kómvics János címére: 89 Augsburg, Stern-gasse 5. A vonaton érkezők írják meg érkezésük idejét Konstanzba, hogy autóval elhozhassuk őket Reichenauba.

A konferencia bővebben foglalkozik az összegyűjtött tapasztalatok alapján a következő problémákkal: a külföldön élő magyar gyermekek s ifjúság helyzete a befogadó ország egyházi és világi hatóságaival való együttműködés lehetőségei és változatai az egyes európai országokban; az öregek lelkipásztori problémái, stb.

LELKÉSZI KINEVEZÉSEK

P. Dr. Sellye Vince, volt szalézi tartományfőnök 1969 szeptember 1-én átvette a római Szent István Ház vezetését.

P. Dr. Juhász Ferenc szalézi, latin-magyar szakos tanár 1969 szeptember 1-től a kastli magyar gimnáziumban az iskola igazgatója.

Dr. Iván László, a linzi egyházmegye magyar lelkésze, 1969 szeptember 1-től a kastli magyar gimnázium hittanára.

Balla Sándor, Esztergom egyházmegye oltártestvérünk 1969 szeptember 1-től megbízást kapott a linzi egyházmegye magyar lelkézi teendőinek ellátására.

Németh Ferenc, 28 éve Északfranciaország-i magyar lelkész, 1969 október 1-vel nyugdíjba megy. (Lille, Arras s Cambrai egyházmegyék.) A legnehezebb években is kitartott a magyar lelkipásztori munka mellett. A jó Isten fizesse meg mindazt, amit a lelkekért s az egyházért ebben a 28 évben végzett. Imádkozunk egészsége helyreállításáért.

Dr. Szabó Lajos 1969 október 1-től átveszi az Északfranciaországban élő magyarok lelkigondozását a lillei, arrasi és Cambrai-i egyházmegyék területén.

Fiatallépítőket keresünk

magyar és német nyelvtudással, valamint modern

irodalmi ismeretekkel

müncheni alkalmazásra, messze-

menően önálló munkakörben.

Jelentkezés rövid életrajzzal, fizetési igényekkel s annak megjelölésével, hogy fél- vagy egésznapos munkát vállalna inkább, a szerkesztőség címén

«KÖZÜGYEK» jellegre.

MAGYAR MŰVÉSZ KITÜNTETÉSE

Vallis kanton kormányának, Sion város vezetőségének és nagyszámú lelkes közönség jelenlétében, ünnepélyes keretek közt adta át Sion város polgármestere, *Bernard de Torrenté* a hosszú évek óta Vallis kantonban élő világhíru magyar zeneművésznek, *Varga Tibornak* Sion város díszpolgári oklevelét.

Ebben a nagyon ritka kitüntetésben eddig csupán *Mgr. Nestor Ádám* sioni megyéspüspök és *Bonvin Roger*, a svájci szövetségi kormány tagja részesültek.

Ezzel Vallis kanton fővárosa háláját azért is fejezte ki *Varga Tibornak*, mert főleg neki köszönhető, hogy Sion város nemzetközi zeneművészeti központtá fejlődik. E célra az ünnepelt alapítványt is tett.

MEGHÍVÓ

A baseli Sport-Club Hungaria 1969 nov. 15-én 20.30 órai kezdettel a Stadtcasino nagytermében «Katalin Bált» rendez, melyre Önt, nb. családját és kedves ismerőseit szeretettel meghívja a Rendezőség.

Közreműködnek:

a baseli magyar táncsoport,

Cseh Zsigmond 5-tagú magyar táncgyűjtése

Belépődíj:

egyszemélynek 12.— Fr.

Párosjegy 18.— Fr.

Elővétel és helyfoglalás:

Ung. Spez. Basel, Dufourstr.

Tel. 061 - 24 03 14

A párizsi szabad magyarság az októberi forradalom 15. évfordulóját 1969 október 25-én, szombaton este 20 óra 50-kor ünnepli meg a «Maison des Centraux» termében (8, rue Jean Goujon, Paris - 8. Metro: Franklin Roosevelt) magas katonai és politikai személyiségek részvételével. — A Rendezőség minden magyart és érdeklődő franciát hozzátartozókat is szeretettel vár az ünnepségre.

Megtalálták a híres tihanyi visszhang eltűnésének okát. Műszaki vizsgálatok és számítások szerint a visszhang bujdosása a második világháborút megelőző években kezdődött már, amikor a templomot tatarozták, s a falfelületét sima vakolással képezték ki. Korábban az apátság épülete homorú vakolású volt, ami kiváló forrása volt a visszhangnak.

Életünk kenyere ...

VASÁRNAPOK OKTÓBERBEN

Milyen lelki táplálékot nyújt nekünk a Szentírásból az Egyház az októberi vasárnapok liturgiájában? Mit vigyünk magunkkal erősítő eledelként, ha elmegyünk a vasárnapi szentelésre?

Alap gondolat legyen — mint eddig is néhány-szor egy-egy szempont szerint néztük a liturgikus szövegeket — a vasárnapi misék bevonulási éneke. A bevonulási ének mintegy mottója az egész szentmisének. Benne szinte kiemelkedik az Egyház, amire a mise egyéb imáiban, szentírási szövegeiben tanítani akar. Kezünkben a misékönnyvel nézzük meg ezeket az alapelveket, tanításokat.

Okt. 5. Pünk. u. 19. vasárnap.

En megszabadítottam népemet — mondja az Úr. Bármilyen nyomorúságból kiáltanak is hozzád, megmentem őket és Istenük lesznek mindörökké (71. Zsolt. 1.).

Alapítvány: az üdvösség boldog ígérete. Az Úr megmenti népet, mindazt, aki hozzá fordul.

A szentleckében ezt a gondolatot Szent Pál ekezesi leveléből világítja meg a szentmise. Milyen legyen az, aki az Urhoz fordul, aki az üdvösséget várja. Szakítson a bűnös éhivel (az apostol elsorolja, milyen főbb bűnöket kerüljünk) és «újjon meg lélekben és gondolkodásmódjában». Az evangéliumi példa a királyi menyegzőről figyelemztetés: Isten mindenkit hív az üdvösségre, de sokan vannak, akik elvetik azt maguktól, nem hallgatnak a hívó szóra. Akik az isteni hívásra hallgatnak, azok Isten igazi «választottai» is. «Sokan vannak meghívottak — mondja a Mester a példabeszéd tanulságát — de kevesen a választottak».

Okt. 12. Pünk. u. 20. vasárnap.

«Bármit bocsátasz ránk Urunk, méltán teszed, mert vétettünk ellened: parancsaidat nem követtük. Neved dicsőségéért mutasd meg mégis irgalmadat» (Dán. 5. 1).

Az üdvösség útjára lépett ember gyöngeségében sokszor vétkezik, de bűnbánatot tart, Isten irgalmáért esdekel. A bevonulási ének alap gondolatához szól figyelmeztető szavaival az apostol tanítása:

«Testvérek: gondosan ügyeljétek arra, hogyan éltek. Ne oktalanul, hanem bölcsen viselkedjétek.» (Szentlecke)

Ugyancsak hitünk gyengeségére, botladozó, gyarló voltunkra figyelmeztet minket Krisztus az evangéliumban:

«Hacsak jeleket és csodákat nem látok, nem hiszek.»

Int bennünket, de jön és segít, lehajol és megbocsát, mint ahogy a tisztviselő fiát is meggyógyította, bár keményen figyelmeztette az apát.

Okt. 19. Pünk. u. 21. vasárnap.

Isten nagyságát, gondviselő jóságát dicsőíti a mise bevezető éneke.

«Uram, a Te akaratom irányít mindent, és nincs, aki ellenállhatna végzésednek. Te alkottad a világmindenséget: a mennyet, a földet, az ég minden

gazdagságát. Te vagy az egész világ Ura» (Esz. 15, 9-11).

Ehhez a gondolathoz választotta az Egyház a szentlecke szövegét. Erőseknek kell lennünk az üdvösség útján járva, hogy vállalni tudjuk a küzdelmeket is:

«Erősödjétek meg az Urban és hatalmas erejében ... Óltsétek magatokra Isten teljes fegyverzetét, hogy a gonosz támadása idején ellenállhassatok és minden tekintetben helytálljatok» (sztlecke).

Az evangélium tanításának lényege is ez: a hatalmas, erős Isten végtelen igazságossággal bírja majd el életünk cselekedeteit. Amint a király számonkérte hűtlen szolgálja minden tartozását, mert gonosz volt embertársaihoz,

ugyanígy tesz majd mennyei Atyám veletek is, ha mindegyitek szívből meg nem bocsát embertársának» — mondja az Úr.

Okt. 26. Pünk. u. 22. vasárnap — és Krisztus király ünnepe.

«Az Isten Báránya életét adta értünk: méltó, hogy uralkodjék. Övé a gazdagság és a bölcsesség, az erő és a tisztesség, Övé a dicsőség és a hatalom mindörökké» (Jel. 5, 12; 1, 6).

A szentleckében a teológus Szent Pál tudományos mélységgel fogalmazza meg, miért királyunk Krisztus: «Adjunk hálát az Atyaistennek ... aki kiragadott minket a sötétség hatalmából és helyet adott nekünk szeretett Fia országában ... «Az egész teremtett világ az alkotót, a világmindenség királyát dicsőíti, aki Krisztusban láthatóan megjelent közöttünk: Ő az Egyház feje, és általa adta meg Isten az Egyház minden tagjának a megváltást, az üdvösséget. Az evangélium a Király önvalomása királyságáról, országáról a földi király helytartója, Pilátus előtt.

ÜNNEPEK OKTÓBERBEN

Októberben sok szép ünnep van, amit az Egyház liturgiájában ünnepe, de nem ír elő a híveknek kötelező ünnepként.

Elsőnek emeljük ki egy magyar ünnepet:

Okt. 8-án

van a Magyarok Nagyasszonyának ünnepe.

Külön ünnepet engedélyezett az Egyház — a liturgiában az elsőrangú ünnepek sorában szerepel — Magyarországon: Magyarok Nagyasszonyának ünnepe. Tudjuk, hogy első királyunk, Szent István ajánlotta országunkat a Szűzanya oltalmába. Mi, Mária országának gyermekei, a «szűzmáriás magyaroknak kopott unokái» valljuk be őszintén: másként dobban a szívünk, másként cseng az ének az ajkunkon, közelebb érezzük magunkat az Istenhez, ha felzúg az orgona és felzeng az ének:

«Boldogasszony, Anyánk, régi nagy Pátronánk, Nagy inségben lévén, így szólít meg hazánk: Magyarországról, édes hazánkról, Ne jeledkezzél el szegény magyarokról.»

Kérjük Nagyasszonyunkat, hogy tartsa meg bennünk, a szűzmáriás magyarok unokáiban is valóban ezt a lelkiületet.

Keresünk

valódi vagy átképzett SZERSZÁMLAKATOSOKAT SZERSZÁMKÉSZÍTŐKET

nagy karosszéria szerszámok gyártásához.

Csak valóban kitanult szakemberek jelentkezzenek, legalább 50 % német nyelvtudással!

6 hét próbaidő, véglegesítés után lakásszerzésben is segítünk.

DR. MELEGHY K.G.
Werkzeugbau und Presswerk
5070 BERGISCH GLADBACH

Cserkészjelvények, cserkészing beszerezhető

Skoltner Károly üzletében.

Cím: 8455 Kastl bei Amberg, Opf.

«Boutique Maria»

Ruhák, kosztümök, kabátok, kötöttáru; párizsi és londoni modellek; szalonmunka méret után is.

Pongrácz Mária
Herreng. 2. Wien I. Tel. 65-50-222

Magyar órásmester

sokéves gyakorlattal, mindennemű óra és ékszer javítását vállalja, garanciával.

Rendkívül jutányos árak!

Kérjen ingyenes tanácsot óra és ékszer vásárlása előtt.

Groszman Miklós
Neuweg 8. Hölstein BL.
Tel.: (061) 84 63 56. Hívható este

Eredeti antik rézkarcok

tájképek magyar és külföldi városokról, továbbá antik térképek a világ minden tájáról és egyéb tárgyú karcok nagy választékban kaphatók.

Export — import — csere.
Viszonteladónak nagyban árak.
Dr. Oswald Miklós,
9000 St.Gallen (Schweiz)
Rorschacherstr. 159.

A római Szent István Zarándokház javára Benda Jolán (Kempten, Svájc) 1969 aug. 28-án 60.— frankot adományozott.

Még két Mária-ünnep van októberben:

Okt. 7.

Rózsafüzér királynéjának ünnepe és

Okt. 11.

Mária anyaságának napja.

Az egész hónapot a rózsafüzér hónapjának is nevezzük. Amint májusban a litániák, éppúgy októberben a rózsafüzér-ájtatosságok ma is hozzátartoznak a hívó magyarok mindennapos októberi programjához. Tudjuk, hogy a Szűzanya mint engesztelő imát mennyire sürgette ezt, mennyire kérte ezt tőlünk. Sok katolikus család gyakorolja októberben: esténként közösen mondanak el legalább egy tizedet a rózsafüzérből. Próbáljuk meg. Megéri!

A szentek ünnepei közül megemlítjük:

Okt. 3.

Lisieuxi kis Szent Teréz ünnepe. Ő az élet-szentség «kis» útjának szentje. Arra tanít, hogyan lehet az egyszerű, mindennapi kötelességteljesítés «kis» útján járni.

Okt. 4.

Assisi Szent Ferenc — a szegénység példaképe. Nem az anyagi jólét a m i n d e n! Krisztus szava: «Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelkének kárát vallja».

Okt. 23.

Kapistrán Szent János ünnepe.

Hunyadi oldalán küzdött a pogány ellen. Mi magyarok különös szeretettel ünnepejük őt ezen a napon és imádkozunk hozzá: mentse meg népünket az újpogányság igájából.

Dr. Iván László

Gyertyalángok

egy fakereszt előtt

Az útszélen, a Kereszt lábánál három láng lobog. Három parányi lélek, ki Hozzá sóhaj, Ő pedig olyan szomorú, mintha igazi Krisztus lenne, és nem a keresztrefeszített Szeretet pléh-arcú szimbóluma.

Feje fölött felhők szaladnak, távoli fűzfák sírnak, és lassan olyan sötét lesz, mint talán az utolsó napon. De ő nézi a három kicsi lángot, és szeretné, ha mindig itt lobognának, biztatóan, az éjszakában. (Vajon ki tudja, meddig lobognak még a lángok és meddig tart a szeretet?)

Aki odahelyezte őket, az valakit nagyon szeret, vagy talán könyörög valakiért, aki beteg. A lángok mindig könyörögnek valakiért, csak Erte nem. Ő egyedül marad, és nézi éveken át az utat, és nézi a dél felé vágatát csapatokat, s nézi az északra indulókat. Fegyvereket lát és felhőket, halált és újra életet. Ehes csecsemők és koldusok sírnak szüntelenül lábainál. És nem lehet, Ő nem lehet így ohasem vidám.

*

Minden halad, hullámszik körülötte, új arcot cserél, de — jaj — nem változik mégse, csak Ő vénül és gyengül egyre. Kopnak és lehullnak karjai. Elveszti koronáját, esők vájják ki az arcát s szeméit. De így vakon is, törött bordáival, áll rendületlenül, mint el nem fogyó és elpusztíthatatlan jelkép, örök biztatás.

Flórián Tibor

Emlékezzünk

1844 október 4-én született Putnokon Tóth Ede népszínműíró. Atyja iskolázatni akarta, de gyöngye bizonyítványa miatt boltosinasnak adta Putnokon, majd Pestre ment. Tóth börtönnek érezte az üzleti életet. Edesanyja segítségével megnyerte apja bekegyezését, és Sárospatakon tanult 1862-ig.

A színészi életre érzett hivatást és Lantos néven különböző vidéki színtársulatoknál próbálkozott. Helyzete idővel javult, és mint titkár meg rendező nyert alkalmazást az egyes társulatoknál. 1875-ban vagyoni ügyei rendezésére Putnokon időzött és itt fogalmazta meg «Falu rossza» című népszínművét, amelyet a következő évben átdolgozva benyújtott a Nemzeti Színház népszínmű pályázatára. A 24 versenyző közül megkapta az első díjat, és darabját 1875 január 15-én mutatták be a Nemzeti Színházban. Blaha Lujza, Tamássy és Ujházy voltak a főszereplők és fényes sikert aratott a darab a közönségnél. — A páratlan siker kiemelte a szegény várdorszínészt az ismeretlenségből. Darabja bejárta az egész országot és lefordították finre és németre. — Még egy néhány darabot írt: Tolonc és A kintornász családja. Sajnos, rövid időt élt, mert 1876 február 26-án, alig 32 éves korában elhunyt.

1849 október 18-án, 400 évvel ezelőtt lett Verancsics Antal esztergomi érsek. Padova-i egyetemen tanult. — 1526-tól János király haláláig ennek szolgálatában maradt, majd Izabellának volt buzgó híve. Jánosnak összes diplomáciai ügyét Ő intézte és gyakran tartózkodott külföldön. 1549-ben Ferdinándhoz pártolt. 1553-ban egy követség élén Szolimán szultánnál járt. Konstantinápolyból való visszatérése után egrí püspök lett, 12 év múlva pedig 1569 október 18-án esztergomi érsek, és 1552-ben ő koronázta meg Rudolf királyt. — Gergely pápa a bíborral tüntette ki, de a kinevezés már nem talála életben. Nagyszombaton temették el.

1849 október 20-án végezték ki Woronieczky Micisláv herceget. 24 éves volt, előbb a Bánságban harcolt, majd a tiszai sereghez került, s végigküzdötte egész szabadságharcunkat. A temesvári csatában, 1849 augusztus 9-én fogságba esett, s október 20-án Haynau Pesten felakasztatta. Petőfi lengyel barátja tehát vértanúhalállal peccseltte meg «a szabadság imádatát».

1759 október 27-én, 210 évvel ezelőtt született Érsemlyén Kazinczy Ferenc. — A nyelvújítás minden nép irodalmában fellépő jelenség. Mindannyiszor megemlékezik valahányszor az írók elégtelenség találják saját nyelvüket érzéseik, eszméik kifejezésére.

A mi nyelvújításunk története két részre oszlik, a Kazinczy előtti időre és a Kazinczy korára. Az előbbi nem rendszeres, inkább csak szórványos jelenség, aszerint, amint egy-egy írónak szüksége volt egy-egy fogalom kifejezésére, amelyre még nem volt meg a magyar szó. Kazinczy korának újítása elvi alapon nyugvó, rendszeres megnyilvánulás volt. Nincs párja a nyelvek történetében. Kazinczy szövege volt. Neki magasabb törekvése is volt: stílusújító is volt. A magyar irodalmi és társadalmi nyelv szőlőmestere, kifejező készségét gazdagabbá, erősebbé, jellegzetesebbé, élkelőbbé és szép hangzásúvá akarta tenni. Elfogadta Révai rendszerét, de ő nemcsak helyes, hanem szép nyelvet is akart.

Küzdelmes élet után hunyt el Széphalmon 1851-ben. Az új írói nemzedék, amely Kisfaludyval és Vörösmartyval jött be az irodalomba, az ő álláspontjára helyezkedett. Az Akadémia is az ő pártjára állt. Kazinczy megfelelt küldetésének. A nemzet nyelvben és ízlésben megújult.

1844 október 28-án, azaz 125 évvel ezelőtt halt meg Kisfaludy Sándor. Sümegyen született 1772-ben és ott is hunyt el. A Dunántúl regényes vidékei, a vármokok már gyermekkorában foglalkoztatták képzeletét. Iskoláit Győrött járta. Atyja jogot akart vele végeztetni és Pozsonyba küldte. Itt azonban a tüzés képzetű ifjú inkább foglalkozott a szépirodalommal, s mivel magyar színház nem volt, a németbe járt. Nagy hatással vannak rá fiatal barátai, a növendékpapok, akik lelkes hazaszeretettel adják magukat az irodalom művelésére. A jogban keveset haladt, s ezért atyja hazavitte s nem ellenezte fiának kívánságát, hogy katona legyen. Több éves külföldi katonaszkodás és fogság után, 1800-ban tért vissza. Meghazasodik, feleségül veszi Szegedy Rózát és nyugalmas gazdálkodói életet folytat Sümegyen.

Költői hírnevét 1801-ben megjelent verseskötetével alapítja meg; Himfy szerelmei; Kesergő szerelem a címe. Alnével adta ki könyvét, de az írói világ csakhamar megtudta szerzője nevét. Növelte még híret 1807-ben a Himfy második része, a Boldog szerelem s a «magyar előidőköl» írt regénk első gyűjteménye: Csobánc, Tátika, Somló. Hazafiságból fölkarolta a színművet is és számos magyar tárgyú darabot írt.

A közönség ünnepelte a költőt, de Kazinczy szigorúan bírálta, mert nem az ő elvei szerint írt; a Tövisek és virágok egyik epigrammájában is megcsípkedi. Vörösmarty felülnésével ő is érezni kezdte, hogy túlszárnyalják. Az irodalmi világ nagyrabecsülte: hetvenedik évében, nevenapján nagy ünnepséget rendeztek tiszteletére Pesten.

Galambos Irén

A szentmise új rendje

Már megint újabb változtatás! Hiszen még az eddigieket sem szoktuk meg! Mikor lesz már egyszer vége ennek az állandó újításnak? Ilyen és ehhez hasonló gondolatok merülhetnek fel egyesekben a cím olvasásakor. Mások viszont felsóhajtanak: Végre itt van a szentmise régen várt új rendje! Valóban a liturgikus reformnak ez a lépése minden eddiginél fontosabb. Az eddigieket, a különféle egyszerűsítéseket és hozzáadásokat, úgy tekinthetjük, mint amikor egy régi épületen csak egyes részeket modernizálnak. A mostani új miserend viszont az egész épület újáépítéséhez hasonlítható. Olyan munka folyt évek óta a liturgikus bizottságban, mint egy értékes épület restaurálásánál: a fölösleges toldásokat, hozzáépítéseket lebontották, viszont stílusosan újakat is beillesztettek s így most a szentmise eredeti szépségében ugyanakkor azonban a kor szükségleteihez alkalmazva megújítva jelenik meg. A szentmise megújításánál természetesen nem egy értékes régi műemlék restaurálásáról van szó, mivel «hitünk szent titkának» ünneplése, mely egyben «forrása és cücsöntája is» lelki életünknek, a mostani megújított és rendezett formájában az utolsó századok merevségét is levetette. Az új rend sajátossága, hogy számos választási lehetőséget nyújt. Jellemző, hogy a rubrikák egyik leggyakrabban használt kifejezése a «pro opportunitate» (— «ha úgy tetszik», «ha alkalmasnak látszik»). A liturgia tehát a jövőben sokkal «előbb» és ennek következtében változathatóbb lesz mint a reform előtti időben. De nézzük magát a rendeletet.

Az idei év nagyszünetkorán írta alá a pápa az új miserend bevezető nagyjelentőségű apostoli konstitúciót, mely V. Pius pápa által a tridentini zsinat megbízásából 1570-ben kiadott miserend helyébe lép. Tehát majdnem pontosan 400 éves tradíciót vált le. A szentmisének ez az új rendje különben ez év november 30.-ával vagyis advent első vasárnapjával lép életbe. A tavasz folyamán valóban meg is jelent a szentmise rendjének latin nyelvű hivatalos kiadása, az u. n. «editio typica», mely a szentmise váza, vagyis állandó részei mellett a misekönyvben eddig is megtalálható «szabályokat» tartalmazza, csak az eddigi túlságosan jogi szóhasználatot eltérően sokkal gyakorlatibb és lelkibb módon. Az a célja, hogy bevezessen bennünket a szentmise és egyes részeinek teológiájába, szellemébe is. Bizonyos hasznos és érdekes volna mindezt részletesen ismertetni. Egy cikk keretében azonban csak a legfontosabb megállapításokra utalhatunk, mert első sorban a szentmise új rendjével és új állandó szövegeivel szeretnénk foglalkozni. Elkészült ugyanis már a szövegek hivatalos magyar fordítása, melyet a magyar püspöki kar június 18-i gyűlésén jóvá is hagyott. Ismertetésünkben ezt a hivatalos magyar szöveget használjuk.

Bevezető ének

A szentmise a jövőben, mint eddig is az introitus, vagyis a bevezető énekkel kezdődik, mint az új miserend pirosbetűs megjegyzése mondja: «Midőn a nép összegyűlt, a pap a ministránsokkal az oltárhoz megy és közben éneklék az introitust». Nem szükséges, hogy a bevezető ének feltehetően azonos legyen az introitus szövegével, az 1967-ben megjelent egyházi zenéről szóló rendelkezés 52. pontja értelmében az illetékes püspöki kar az ünnepnek vagy alkalomnak tartalmában vagy hangulatban megfelelő egyházi népénekeket is kijelölhet a mise változó énekrészeinek helyettesítésére. Mivel mi magyarok valóban gazdag és változatos egyházi énekkincsrel rendelke-

zünk, a magyar püspöki kar élt is ezzel a jogaival és minden évre kiadja a «Templomi Énekkönyvet». Az ebben közölt énekek teljes mértékben helyettesítik a misekönyv megfelelő szövegeit és ezért nem kell a misekönyvi szövegeket elmondani, ha a nép egyházi éneket énekel. Az új Ordo a «nem énekes» misék számára az eddigi introitus szövegek helyett, amelyek — mivel legtöbbszörre zsoltárokból kiragadott részletek voltak — sokszor nehezen voltak érthetőek, a jövőben egy-egy elmélkedésre szánt gondolat, vagy az ünnepre vonatkozó «mottó»-t ír elő. Az introitus rendeltetését különben a következőkben határozza meg az új Ordo: «Ennek az éneknek az a célja, hogy megnyissa az istentiszteletet, megteremtse az összegyűlt lelki egységet, a liturgikus időnek megfelelően és egyben a pap és segédkezői bevonulását énekek kísérik».

Köszöntés

Az advent első vasárnapjától kezdve teljesen elmarad a lépcsőima. A pap bevonulása után megcsókolja az oltárt és helyére megy. Az introitus befejezése után először is hangosan keresztet vet majd köszönti az egybegyűlteket. Ez a köszöntés valójában eddig is megvolt, csak nem tekintettük annak a szentmise első «Dominus vobiscum»-át. «Az Úr legyen veletek» köszöntés a jövőben is alkalmazható, de ajánlatosabb a Szent Pál leveleiből vett köszöntéseket használni, melyekről tudjuk, hogy éppen az öskeresztény liturgikus használatból kerültek e levelekbe. A jövőben tehát a következő köszöntéssel fordul majd a pap az összegyűltekhöz a szentmise elején: A mi Urunk, Jézus Krisztus kegyelme, az Atyais-ten szeretete és a Szentlélek egyesítő ereje legyen midnyjátokkal. A felelet rá mint eddig: És a te lelkeddel. A harmadik formája ennek a köszöntésnek így hangzik: Kegyelem nektek és békesség Atyántól az Istentől és Urunk Jézus Krisztustól. S a felelet rá: Aldott legyen az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja. Vagy: És a te lelkeddel.

A köszöntés után a pap, a diakonus vagy más erre alkalmas segédkező röviden, pár szóval bevezetheti a napi misébe a híveket.

Bűnbánati aktus

A köszöntés és a rövid bevezetés után a szentmisének egy új része következik: a közösen és hangosan végzett bűnbánati aktus vagy cselekmény. Erre a pap a következőképpen szólítja fel a közösséget: Testvéreim! Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket és bánjuk meg bűneinket, hogy méltóképpen ünnepelhessük az Úr szent titkait. Ezután rövid csendet és lelkiismeretvizsgálatot tartanak. A bűnbánati aktus többi részét többféle módon végezhetjük.

Az első forma szerint közösen mondjuk a meg rövidített Confiteort, melyből hiányzik a szentek felsorolása, viszont a mulasztással elkövetett bűnökért is kérjük Isten bocsánatát. Az új szöveg: Gyómon a mindenható Istennek és nektek testvéreim, hogy sokszor és sokat vétkeztem gondolat, szóval, cselekedettel és mulasztással: én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem. Kérem azért a boldogságos mindenkor szeplőtelen Szűz Máriát, az összes angyalokat és szenteket, és titeket testvéreim, hogy imádkozzatok értettem Urunkhoz, Istenünkhöz. A pap ezután a szokásos feloldozási imát mondja: Irgalmazzon nekünk a mindenható Isten, bocsássa meg bűneinket és vezessen el az örök életre. A hívek Amen-nel felelnek rá.

A második forma szerint a bevezetés és lelkiismeretvizsgálat után rövid párbeszéd és a feloldozás következik. Pap: Urunk, Istenünk, könyörülj rajtunk. Hívek: Mert vétkezünk ellened. Pap: Urunk, mutasd meg nekünk irgalmasságodat. Hívek: És add meg nekünk az üdvösséget. Pap: Irgalmazzon nekünk a mindenható Isten, bocsássa meg bűneinket és vezessen el az örök életre. Hívek: Amen.

A harmadik forma szerint a bevezetés és rövid csend után nemcsak a pap, hanem más alkalmas segédkező is mondhatja a következő, vagy más szabadon összeállított könyörgéseket, melyekre a nép Kyrie eleison-nal ill. Christe eleison-nal felel. Pap vagy előimádkozó: Jézus Krisztus, akit elküldött az Atya, hogy gyógyítsd a töredelmes szívűeket: Uram, irgalmaz. Hívek: Uram, irgalmaz. Pap vagy előimádkozó: Jézus Krisztus, aki eljöttél, hogy magadhoz hívjad a bűnösöket, Krisztus, kegyelmezz. Hívek: Krisztus, kegyelmezz. Pap vagy előimádkozó: Jézus Krisztus, aki az Atya jobbján ülsz, hogy közbenjárj értünk: Uram, irgalmaz. Hívek: Uram, irgalmaz. Pap: Irgalmazzon nekünk a mindenható Isten, bocsássa meg bűneinket és vezessen el az örök életre. Hívek: Amen.

Kyrie

Az új miserend érdekessége, hogy csak kétszer mondjuk a Kyrie, ill. Christe eleison-t. Vagyis egyszer a pap és a hívek is csak egyszer mondják, úgy mint a litániák elején. Természetesen ha énekeljük, az eddigi szokás szerint mindegyiket háromszor is énekeljük. Ha a harmadik forma szerint végzünk a bűnbánati aktust, a Kyrie külön éneklése ill. imádkozása természetesen elmarad.

Glória

«Ezzel az ősi és tiszteletreméltó himnusszal a Szentlélekben összegyűlt közösség az Atyais-ten és a Bárányt dicsőíti és hozzá könyörög» — mondja az új Ordo bevezetője. Használatára vonatkozóan nem jelez semmi változást az eddigi szokáshoz viszonyítva.

Könyörgés

A Glória, vagy ha az elmarad, a Kyrie befejezése után a pap imádságra szólítja fel a híveket, mégpedig egyszerűen csak a «Könyörögjünk»-kel, vagyis a Dominus vobiscum itt elmarad. Az «Úr legyen veletek» különben csak az evangélium, a prefáció és az áldás előtt maradt meg, eltekintve a mise eleji köszöntéstől, amely helyett viszont más formula is használható. A felszólítás után csendet kell tartani, hogy tudatosítsuk magunkban: az Isten színe előtt állunk és röviden saját kéréseinkkel is foglalkozhatunk. A szentmise könyörgéseinek nagy része is meg fog változni, az új könyörgések korunk emberének igényeit is jobban tekintetbe fogják venni. A könyörgéseknek ez a gyűjteménye azonban még nem jelent meg.

«Az introitus, a köszöntés, a bűnbánati aktus, a Kyrie, a glória és a könyörgés a megnyitás, a bevezetés és előkészület jellegét viselik magukon és céljuk, hogy az összegyűlt hívekből közösséget formáljanak és őket Isten szavának üdvös hallgatására és az Eucharisztia méltó megünneplésére előkészítsék, — így jellemzi az új Ordo a szentmisének ezt az első részét.

(Folytatjuk)

Eszterlánc

címen jelentek meg Tollas Tibor legújabb költeményei. A költő harmadik gyermeke, Krisztina születése fölött érzett apai örömet mutatja meg ezeknek a pompás verseknek egy részében, míg mások a szerzőjük vállára nehezede súlyos szülői felelősségről írt nagyszerű elmélkedések.

A 110 oldalas kötet a *Nemzetőr* kiadásában jelent meg Münchenben és megrendelhető a lap kiadóhivatalában (8000 München 54, Postfach 70) 12.50 DM-ért.

Az alábbi két költeményt Tollas Tibor Eszterlánc című kötetéből idézzük:

KERESZTELO

Ki Vízből, Földből és Szentlélekből született újjá, nyisd fel kék szemed. Forrás ezüstje hull homlokodra, ajkad érintik kristály sószeremek.

Őt érzékszerved lezárt kapuját tárd ki a szárnyas Igazság előtt. Az Üdvösségnek szentelt olaja, mint atlétnak, adjon új erőt.

Gyöngye kezdeddel így szakítsd szét a Sátán kulcsolós bilincseit. Ősi bűnöktől tisztult lilium édes illata védje lépteid.

Épüljön tested, — Isten temploma — és hordja sírig a keresztet. Az első Bűnt hús vized lemossa, kezembem szép lángszirmú gyertya ég.

Aldoznék én is, mint a régiek hótollú gerlicét, kost vagy bakot. Galambok, bárányok pásztorának Csupán szelid zsolttart áldozhatok.

* *

HOLT - AG

Ahogy növekszik lányom, adagolva Csempészem néki hazám darabokba.

Előbb mesék hősén, később népdalok bűvös csizmáiban véle ballagok.

Tiszán innen — fölzendül — Dumán túl ... néki már mindegy nyáj nélkül, nyújtástul.

A térképen folyók, városok, hegyek, Számára holt szavak, ismeretlenek.

Mi otthonom volt, nem lett szülőföldje, Sajgó emléket már nem örökölte.

Barcán a dűlöt lába nem taposta, Falunk harangját az alkony nem hozza.

Itt született, a Bajor Alpok lánca Ideköti. Az Alföld pusztasága

Csak egzotikum véle nem cserélne, többet ígér a Schwabing lüktetése.

Még érzi anyja, apja titkos nyelvét, de barátnői közt ledobja terhét.

Iskolában Petőfit nem tanulja, csodálkozik a poros kis falunkra.

Albumunkban Miskolcot, Budapestet, Csak álapozza, nem sejtí mit vesztett.

Ő sem sejtí, a folyton fogyó ország, hogy forrásunkból nem folyó lesz, — holtág.

Az élet könyvéből

A KERESZTSÉG SZENTSÉGÉBEN RÉSZESÜLTEK:

Belgiumban:

Horeczky Péter, Horeczky Géza és Mondok Zsuzsanna fia, Huy-ban
Csala István Zoltán, Csala János és Kiss Klára fia, Liègeben
Cox Nadia Anna, Cox Daniel és Földessy Anna leánya, Seraing-ben
Szammer Mária, Szammer László és Houbrix Rina leánya, Ougree-ban
Poor Mária, Poor Tibor és Trzic Mária leánya, Chenee-ben

Hollandiában:

Baranyai László William, B. László és Buytenweg C. fia, Utrechtben
Stokman Marcel Wilhelmus Bernardus, Stokman B. és Szőke Magdolna fia, Udenben
Van Wely Péter Zoltán, Frans van Wely és Csillag Ágnes fia, Groningen-ben
Volf Ludmila Mária Zuzana, Frans Volf és Junghansz Erzsébet leánya, Hertogenbosch

Németországban:

Ungvári Zsuzsanna Edit, U. László és Bokros Edit leánya, 1969 márc. 19-én, Münchenben

Cernin Mária Krisztina, C. Károly és Varga Mária leánya, 1969 jún. 28-án, Münchenben

Svájcban:

Dreesck Géza Miklós, D. Attila és Bauer Éva fia, 1969 aug. 29-én, Baselban
Talabér Róbert, T. István és Szabó Irén fia, 1969 szept. 9-én, Genfben

Svédországban:

Hartmann Mihály, H. Jürgen és Pál Ilona fia, Stockholmban
Kalocsai Sylvia Éva, K. Miklós és Zierer Gitta leánya, Stockholmban
Rajz Margareta Erika, Rajz Endre és Németh Anna leánya, Stockholmban
Vitéz Erik András, Vitéz Imre és Németh Margit fia, Uppsalában

HAZASSÁGOT KÖTÖTTEK:

Belgiumban:

Brandt István és Van Reeth Brigitta, Bruxelles, 1969 szept. 11-én
Földessy Lucie és Pierre Dubois, Flemalle Grande-ban
Dravecz Dany és Mia Bamps, Eindhoven
Trury Emőke és Robert Demandt, Eindhoven

Breskovecz József és Kovács Erzsébet, Brüsszel

Ausztriában:

Nagy Károly és Mayer Mária, 1969 július 19-én, Kufsteinban
Pridalkó Gyula és Wahserab Sylvia, 1969 aug. 9-én, Kufsteinban

Németországban:

Pozsgai József és Henrici Christine, 1969 május 31-én, Neheim-Hüstenben
Tarsay Iván és Heimerl Hannelore, müncheni lakosok, Kapuvárott, 1969 július 19-én

Svájcban:

Hornok Dezső és Bicskei Magdolna, 1969. június 6-án, Genfben
Klipp Béla és Pansier Lina Mária, 1969 júl. 30., Genfben

AZ ÖRÖK HAZÁBA KÖLTÖZTEK:

Belgiumban:

Jacques Thibaut, Kitka Marika férje, 27 éves, (autóbaleset), Bruxelles-ben
Bruckner János, 62 éves, Eindhoven
Csaplár István, 40 éves (munkabaleset), Liège
özü. Voszka Sándorné, 84 éves, Bruxelles, 1969 aug. 31-én
özü. Bozó Lajosné szül. Bodis Gizella, Tertre-ben
Tóth János, 78 éves, Vilvorde-ben

Jaczenkó Sándor, 64 éves, Bruxelles, 1969 szept. 7-én

Hollandiában:

özü. Pardavi Antalné Fritsch Erzsébet Teréz, 76 éves, 1969 aug. 9-én, Hoensbroekban

Németországban:

Süli Ferenc, 42 éves, müncheni lakos, New Yorkban, 1969 július 24-én
Olbricht Sándor, 65 éves, Hamburgban, 1969 aug. 1-én
Lakatos László, 54 éves, Münchenben, 1969 aug. 14-én
özü. Danyi Sándorné, 78 éves, Münchenben, 1969 szept. 15-én

Svájcban:

Sóvágó Jolán, 57 éves, 1969 szept. 7-én, Basel
Dr. Madzsar Károly, 75 éves, orvos, 1969 szept. 10-én, Arlesheimben
Szabó Krisztina, 7 éves, 1969 aug. 13-án, — tragikus körülmények között — Massongex
Szára János, a Lutry-ben lakó Szára János édesapja, 1969 aug. 27-én, Tiszasülyön
de Ribary Mária, 1969 aug. 29-én, Genfben
Cuendet Augusta, 1969. szept. 19-én, Vevey-ben
Hidasi László, 1969 szept. 20-án, Budapestben; benne az Ambrus-Család (St.Gallen) apását, illetve apját gyalogolja.

Tudod-e?

Affektálás: idegen modor. Azért vesszük fel, mert a sajátunkban nem bízunk.

Allitás: a tudósok vigyázatlansága.

Altruizmus: a jó emberek önzése.

Anyós: az a lény, akit a saját tökéletlenségünk-ről sohasem tudunk meggyőzni.

Ásítás: a kritika jogának önkénytelen gyakorlása.

Barát: az az egyén, akit régóta ismerek. Kedves barátom: akit öt perc óta ismerek.

Bizalmatlanság: biztosítási kötvény.

Bolond: kisebbségben levő bölcs.

Célzás: az ösztönesség óvatossága.

Csipke: értékes folytonossági hiányok összessége.

Csodálat: önkritika.

Diák: levegővel határolt semmi, amelyből minden lehet.

Diéta: az étvágy purgatóriuma.

Édes: megszólítás, amellyel a házastársi veszekedés kezdődik.

Ezme: részvény, amelynek a szelvényeit mások vágják le.

Eztétika: az a tudomány, amely olyan dolgokról, amelyeket mindenki ért, úgy beszél, hogy senkise értse.

Fősvény: az az egyén, aki érdek nélkül szereti a pénzt.

Gondolatjel: 1. Síremlék az író gondolatának. 2. Bölcsője annak, amelynek az olvasóban kellene ébrednie.

Hallgatás: a fecsegők hősiessége.

Hálálanság: az emlékezet kihagyásának egyik legelterjedtebb formája.

Hétfő: kultúrországokban a foot-ball-matchet követő nap.

Hősiesség: a gyávaságtól való félelem.

Jólet: másoknál az az állapot, amit magunknál nyomornak nevezünk.

Jövő: az az időpont, amikor minden sikerül, gazdagok és boldogok vagyunk.

Kegyelmezés: igazságtalanság.

Képzőtehetség: a szerelem komornája.

Kölcsön: elveszett tárgy.

Könyvtár: az elme éléskamrája.

Kulcslyuk: optikai készülék.

Lángész: posthumus tulajdonság.

Magány: a lélek diétája.

Mellékes: a nélkülözhetetlen nélkülözhető tartozéka, amely gyakran nélkülözhetetlenebb mint a nélkülözhetetlen.

Mennyezet: a terem buraja.

Mértékletesség: az a tulajdonság, amely arra bírja az embert, hogy ha már jóllakott, keveset egyék.

Nép: uralkodó, amelynek parancsolni kell.

Opera: színmű, amelyet azért énekelnek el, mert olyan ostoba, hogy elmondani röstellik.

Optimista: az az egyén, akit sohasem bosszantanak az életben előforduló kellemetlenségek, feltéve, hogy azok nem vele történnek meg.

Önző: pallérozatlan ízlésű egyén, aki jobban érdeklődik önmaga iránt, mint irántam.

Öregség: mások kora.

Ösztönesség: a nemtetszés művészete.

Rövid egyházi hírek

VI. Pál pápa üzenetet intézett a Mamilában megtartott I. Nemzetközi Költőkongresszushoz. Az üzenetet a manilai nuncius olvasta fel a megnyitó ülésen, amelyen több, mint száz költő volt jelen az USA-ból, a SZU-ból, Nemzeti-Kínából, Új-Zélandból, Ausztráliából, Thaiföldről, Indiából és a Fülöp-szigetektől.

Jugoszláviában az idén szentelt papok száma rekordmagasságot ért el. Míg 1968-ban 159-et, az idén 146 teológust szenteltek pappá. Közülük 85 világi, 65 pedig szerzetes pap.

Az ugandai püspöki konferencia tiltakozott a NEWSWEEK c. amerikai magazin kiadójánál amiatt, hogy az országról és a pápa látogatásáról cinikus és csak negatív tudósítást adott, s ezzel megsértette nemcsak Uganda lakosságát, hanem az ott élő külföldieket is.

Az 5 skandináv állam 21,5 millió lakosából 88,592 katolikus, az összlakosság 0,42 %-a. A lelképítészterkedést 309 lelkész látja el. 88 világi pappal és 221 szerzetessel, akiknek legnagyobb része külföldi származású. Az 1.500 szerzetesnővér főleg kórházakban, iskolákban, óvodákban és ambuláns betegápolásban tevékenykedik.

A Katolikus Újságírószövetség által rendezett francia-német újságírótalálkozót az idén Trierben tartották meg. Az előadók között mindkét országból több híres politikus nevé olvashattak.

Chicagóban 85 éves korában elhunyt Mies van der Rohe, a modern építészeti világhírű mestere. Aachenből származott és nevét Gropius, Wright és Le Corbusier mellett tartja számon a 20. századi modern építőművészet.

Csehszlovákiában még ebben az évben egymillió példányszámban megjelenik az új Egyházi Népe-ének. 225 régi egyházi éneken kívül, amelyeket már századokon át énekelnek, 20 új ének, 25 antifónaszöveget is tartalmaz. Ezeket már a zsinat szellemében alkották.

A Libanonban élő maronitákról közölt nemrég TV-adást a Tellux-filmsoport. A maroniták Libanon szír rítusú katolikusai, s az egyetlenek, akik túlélték a mozlem üldözését. A mostani arab-izraeli konfliktusban is a mérsékelt vonalat képviselik.

Az analphabetizmus elleni küzdelem Világnapján a Vatikán hivatalos lapja is sürgette, hogy a földön élő 700 millió írástudatlan tanfőtására konkrét programot dolgozzanak ki és azt valósítsák is meg. Az UNESCO kezdeményezésére ez év márciusában a Szentszék ugyancsak külön bizottságot állított fel, amely a megvalósítás módszerének kidolgozásával foglalkozik.

Esseni jelentések szerint a német tudomány és kutatás fejlesztésére az elmúlt 20 év alatt 100 milliárd DM-et fordított a nyugatnémet kormány.

A haiti kormány által kiutasított 9 francia misz-

zionárius egy csoportja repülőgépen megérkezett Párizsba. Elmondották, hogy csak néhány órával elutazásuk előtt adták tudtukra a kormány rendelkezését, de a kiutasításukat nem köztölték velük.

Ausztriában befejezte munkáját 100 osztrák és horvát lelkész, akik 4 héten keresztül osztrák ipari üzemekben munkásként dolgoztak. A St. Pöltenben megtartott eszmecsere arra a megállapításra jutottak, hogy az osztrák ipari munkásság körében csökkent az Egyház iránti érdeklődés, az Egyház tekintélye. Ennek főokát abban látják, hogy a zsinat kezdeményezései csak vonzatotlan valósulnak meg a gyakorlatban.

Az Afrikai Egyházak abidjani konferenciáján a katolikus egyház részéről négy megfigyelő vett részt. A kongresszus témája «Krisztussal a mai Afrikáért munkálkodva» volt. A protestáns, az ortodox és anglikán egyházakat 500 küldött képviselte. Az afrikai egyházak, a CETA konferenciáját 1965-ban Kampalában alapították a keresztény egyházak együttműködésére, Afrika fejlődéséért.

Bolognaban 85 éves korában elhunyt a Fiúk városának alapítója, az olasz Marella lelkész, aki 1904 óta foglalkozott az elhagyott ifjak gondozásával. A Fiúk városában jelenleg 8 ezer 14-25 év közötti ifjú él és talált otthonra.

A dániai Arhusban az egyházjog tanulmányozására teológusokból és jogászokból álló társaság alakult. Az alakuló ülésen résztvevő Martensen SJ koppenhágai püspök is, bár még nem határozta meg a katolikus egyház részvételének formáját a társaság munkájában.

Az osztrák katolikusok évente kb. 80 millió Schillinggel segítik a missziókat. A Catholica c. folyóirat jelentése szerint így egy főre évi 15 Schilling-nyi összeg jut, de ez az összeg az aktív katolikusokat számítva fejenként 40 Sch-re emelkedik. A lap azt is jelenti, a püspöki székelyhelyeken missziós titkárság felállítását tervezik.

A moszkvai KOMMUNIST nemrég éles támadást intézett a Vatikán ellen, azzal vádolva, hogy káros befolyást gyakorol a tömegekre. Különösen hevesen támadta a lap a Vatikáni Rádió adásait, amelyek szerint «az egyházat a kapitalizmus és szocializmus közötti harmadik hatalomnak igyekeznek feltüntetni».

A velencei Szent Márk bazilikát veszély fenyegeti. Talajszüllyedés miatt ismét betoninjekciózásra kellett folyamodni. Remélik azonban, hogy ezzel a modern eljárással a külső falakat is sikerül megtámasztani és a beomlástól megóvni.

Keletnémetország majdnem minden harmadik lakosa felekezeten kívüli, nem tartozik semmiféle vallási csoporthoz. Miniszteriumi jelentés szerint 1950-64 között az evangélikusok száma 31,8 %-kal, a katolikusoké pedig 32 %-kal csökkent.

Ösztön: az állatoktól kölcsönvett mentség.

Rábeszélés: az a művészet, amellyel egy bolondot előző segítségével meggyőzzük arról, hogy a vörös az a szín, amelynek látszik.

Siker: embertársaink szemében egyetlen halálos bűnünk.

Szerénység: az az erény, amelyre senkisémet lehet büszke.

Szerződés: két bizalmatlanság meg egy közjegyző.

Szélkakas: jólérsült lény, aki tudja, honnan fúj a szél.

Takarékosság: a múlt ajándéka a jövőnek.

Tinta: a szellemi termést megelőző éjszaka.

Tournedos: Rossini legnépszerűbb műve.

Tudás: saját tudatlanságunk fokozatos felismerése.

Tükör: jóbarát, aki sohase neveti ki a könnyeinket.

Udváriasság: a szellem légpárnája, amelyben nincs tartalom, de enyhíti az ütéseket.

(1961 évi Históriai Kalendárium)

KÖZÉRDEKŰ KÖZLEMÉNY

Előkészítő tanfolyam a svájci állampolgársági vizsgára Zürichben.

A «Komitee» Zürich kanton és Zürich város hatóságainak közreműködésével folyó évi október 8-án és 15-én, szerdai napokon, este 19.30 órai kezdettel

állampolgársági előkészítő tanfolyamot rendez a Kunstgewerbemuseum (Ausstellungstr. 60. sz) nagy előadótermében.

A tanfolyamra való jelentkezés a részvételi díj befizetésével történik. Részvételi díj 12.— frank. Befizethető a

80-27710 számú csekkszámra.

A tanfolyam első részében a Kanton és a Város állampolgársági szakelőadói tájékoztatást adnak az állampolgársági kérelmek jelenlegi helyzetéről. Kérdések természetesen feltehetőek.

A tanfolyam második részében próbavizsgáztatást mutatnak be az illetékes szervek és a hallgatók köréből való önkéntes jelentkezők közreműködésével. A vizsgáztatás menete hasonló lesz ahhoz, ahogy majd az a Komissio előtt történik. A hallgatók mindegyikének alkalma lesz ellenőriznie saját magát, hogy a kérdésre tudott volna-e ő is felelni vagy sem? Ha kérdések valamelyike nem világos, a hallgatóknak módja lesz magyarázatot kérni. A tanfolyam célja az előkészítés mellett a vizsgáztatástól való félelem eloszlatása. A tanfolyam előtt ajánlatos a «Kompendium» és az újságokat átlapozni, mert a vizsgáztató Komissio tagjai szívesen tesznek fel kérdéseket a napi eseményekkel kapcsolatban is.

A megnyitó beszédet a polgármester helyettese, Dr. Hans Brühwiler tartja. Tanfolyamvezető: Dr. Tassonyi Gyula.

A «Kompendium» német vagy francia nyelven megrendelhető 4.— frank befizetésével a 80-68155 sz. csekkszámra.

MAGYAR NYOMDA

UNGARISCHE BUCHDRUCKEREI

vállal mindenfajta nyomdai munkát!

Cím: Ungarische Buchdruckerei

Telefon: (071) 22 55 28

St.Gallen, Gallustr. 41, Svájc

Kész magyar konzervek — saját gyártmányú marhapörkölt — magyar csirke és kacska — mindenféle friss hús és füstöltárú — kirándulásra turista szalámi kapható

Manczal és Tsa.

családi Rt.

hentesüzletében.

Csak Svájc területére szállítunk!

Stockerstrasse 62. 8002 Zürich,

Tel. (051) 25 15 56

Magyar turistáknak kellemes szállás

a Quisisana pensióban

a Mariahilferstrasse mellett,

Wien 6., Windmühlg. 6. T. 57 53 41.

Lapzárta a hónap 15-én. Hirdetéseket pedig csak a hónap 12.-ig fogadunk el.

Figyelem!

Megjelent a már régen várt magyar nyelvű

Újszövetségi Szentírás

nagybetűs (örögbetűs) kiadása.

Kapható a rk. lelkészeknél!

Magyaros ajándéktárgyak —

különleges Pulloverek és Cocktail ruhák — a legújabb divatcélszerek és divatkellékek nagy választékban a

«Boutique Liviában»

Forchstr. 16. — 8008 Zürich

(Kreuzplatz-nál) Tel. 54 17 88

Ismét élvezhet magyar konyhát

Párizsban

Új vezetés — magyar szakács

Restaurant Zsiga

5, rue Cadet — Páris - 9

Metro: Cadet

ÉLETÜNK

Az európai magyar katolikusok lapja

Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. Vecsey József

Szerkesztőség és nyomda:

Ungarische Buchdruckerei

9000 St.Gallen, Gallustr. 41. (Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Postacsekk: Zürich Nr. 80-31481

Bankcsekk: LLOYDS Bank

Europe LTD Zürich Nr. 45.854

Előfizetés egy évre: 8.— svájci frank

Egyes szám ára: 0.70 svájci frank

Életünk — Unser Leben

Monatschrift für die ungarischen

Katholiken in Europa

Redakteur und Herausgeber:

Dr. Josef Vecsey

Redaktion und Druck: Ungarische Buch-

druckerei, 9000 St.Gallen (Schweiz),

Gallustr. 41. Tel. (071) 22 55 28

Bezugspreis jährlich: 8.— Sfr.

Életünk

Verlag und Schriftleitung in der BRD.:

7000 Stuttgart O. Werastr. 63.

Fernruf: 45 57 86. Postcheckkonto: Ung.

Seelsorgeamt 2190 Postcheckamt Stuttgart.

Verantwortlich: P. Szőke János

Erscheint monatlich

Bezugspreis jährlich: 8.— DM

Életünk (A Kereszt Népe)

(Het Kruisdragend Volk)

verschijnt maandelijks in Nederland

Administratie: Hobbemakade 51, Amster-

dam Post giro: «A Kereszt Népe»

Amsterdam, Nr. 1462200. Tel. 020-756891

Redactie: P. Matyasovich Henrik

Houtlan 4, Nijmegen

bijsdrage voor een jaar fl. 8.—

Életünk — Unser Leben

Verlag und Schriftleitung in der Schweiz:

9055 Teufen, App., «Fernblick»

Telephon: (071) 53 11 49

Postcheckkonto: Sparkassa der Adminis-

tration, St.Gallen, 90-636.

Verantwortlich: Dr. Vecsey Lajos

Életünk — (Magyar Ház)

Megjelenik havonta — Verschijnt maan-

delijks — Periodique mensuel

Szerkesztő és kiadó: P. Salamon László

Brüsszel 5, Gewijde Boomstraat 125.

125, rue de l'Arbre Bénit, Bruxelles 5.

Tel. (02) 48 53 56

C.C.P.: «Magyar Ház» Nr. 68316 Bruxelles

Életünk — Notre Vie

9, rue des Deux Gares, Paris - 10.

Tel.: COM 74 - 32

Postacsekk: Paris 15 419 57

Directeur de la Publication:

P. Dr. Ruzsik Vilmos Előfizetés egy

évre 12.— Fr. Egyes szám ára 1.— Fr.

Ausztriai szerkesztők:

P. Dr. Radnai Tibor

1010 Wien, Stephansplatz 5.

Tel. 0222-52-00-222

Dr. Iván László 4020 Linz/Donau,

Senefelderstr. 6. Tel. 42-5-86

Életünk

Redaktion för Skandinavien

Ungerska Sjalavarden

P. Solyvár János S. J.

Drottningg. 88 B. ö. g.

11156 Stockholm C.

Tel.: 111636. Postgiro: 40 43 15